

Euroopa Liidu
Nõukogu

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0037 (NLE)
2023/0338 (NLE)

Brüssel, 8. detsember 2023
(OR. en)

13573/23
ADD 2

LIMITE

ACP 89
WTO 145
COAFR 328
RELEX 1106

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: Ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Ida-Aafrika Ühendusse kuuluva Keenia Vabariigi vaheline majanduspartnerlusleping

MAJANDUSPARTNERLUSLEPINGU ARENGUMAATRIKS 11. SEPTEMBER 2015

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Põhjakoridor nr 1 (Mombasa-Malaba-Katuna)	Mombasa sadama arendus (MPDP)	Keenia	Burundi, Uganda, Rwanda ja Tansaania	Teostatavusuuringud ja detailplaneering on tehtud; 1 etapp on käimas ja 2 etapi jaoks on rahastus olemas	1 375,00			-	885,00	690,00	5 aastat	Sadama infrastruktuuri ajakohastamine, et võimaldada suurematel laevadel sadamas peatuda ja soodustada kaubandust. See hõlmab uue konteineriterminali kai nr 23 ehitamist maksumusega 300 miljonit USA dollarit. Tavaliste kaubakaide nr 11–14 ümberehitamine konteinerikaideks maksumusega 73 miljonit USA dollarit. Naftaterminali Kipevu ümberpaigutamine maksumusega 152 miljonit USA dollarit. Dongo Kundu vabasadama arendamine maksumusega 300 miljonit USA dollarit. Kanali süvendamine maksumusega 60 miljonit USA dollarit.

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Voi kuivsadam	Keenia	Burundi, Uganda, Rwanda ja Tansaania	Teostatavusuuring tehtud	104,00					81,12	4 aastat	Et vähendada Mombasa sadama ja piirkondliku transiidipunkti koormust. Käsituses on 97 aakrit maad.
Konteinerlaevade keskussadama arendamine	Tansaania/Sansibar	Keenia, Uganda	Projektiuuring on juba lõpetatud	212,00						5 aastat	Hõlbustab ümberlaadimist ja parandab ühendust EAC riikide ranniku- ja siseveesadamate konteineriterminalide vahel
Kisumu sadama ja muude Victoria järve sadamate arendamine											
Uue transpordikoridori arendamine Lamust Etioopiasse ja Lõuna-Sudaani	Keenia	Keenia, Rwanda, Uganda, Tansaania ja Burundi	Alustatud	22 000,00			30,00	21 170,00		5 aastat	Lamu sadama, teedevõrgu, kolme rahvusvahelise lennujaama, nafta rafineerimistehase, torujuhtme ja kolme kuurortlinna arendamine töhusa raudteeühenduse loomiseks Lamu sadama ning Lõuna-Sudaani ja Etioopia vahel

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Sadama akvatooriumi laiendamine ja konteinerterminali ehitamine Bujumbura sadamasse	Burundi	Burundi, Tansaania ja Rwanda	Teostatavusuuringud lõpetatud	19,00	-	-	-	19,00	14,82		See projekt võimaldab ehitada Bujumbura sadama sissepääsu juurde lainemurdja ja renoveerida naftaterminali
	Laevatehase ehitamine Bujumbura sadamasse	Burundi	Keenia, Tansaania, Uganda ja Rwanda	Teostatavusuuringud käivad (sadama üldkava raames)	7,00	-	-	-	7,00	5,46		Seadmete käitlemise parandamine, lao ehitamine, laadimisplatvormide laiendamine, uue sadama haldushoone ehitamine. Kulud ei ole veel kindlaks määratud. Laevastiku uuendamine, uute laevade ehitamine, laevaliikluse ohutuse parandamine.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Prægune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Bukasa sadama ja sellega seotud laevade ehitamine, et luua ühendus Mwanza sadamaga Tansaania	Uganda	Uganda ja Tansaania	Teha tuleb teostatavusuuring	300,00	-	-	-	300,00	234,00	5 aastat	Parandab ühendust Tansaania
	Kaivälise konteineridepoo ehitamine Mombasas ja Dar Es Salaamis	Rwanda	Rwanda, Burundi, Keenia, Uganda ja Tansaania	Teostatavusuuringud nii Mombasa kui ka Dar Es Salaami kohta on lõpetatud Maa omandamine Mombasas on lõppjärgus, Dar es Salaamis ei ole seda veel alustatud.	34,00	-	Maailmapank ja TMEA	-	34,00	26,52	7 aastat	Rwanda valitsus rakendab seda projekti integreeritud logistikarajatiste projekti osana, et muuta sadamatest maapiirkondadesse suunduvat logistikaahelat, vähendada kulusid ja parandada tegevust.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Uue sadama arendamine Tangas Mwambani lahes ja Musoma raudtee ehitamine	Tansaania	Tansaania ja Uganda	Teostatavasuuring valmis 2012. aasta novembris. Pärast projekteerimise, väljaehitamise ja rahastamise mudeli (DBF) alusel toimunud rahvusvahelise pakkumismenetluse ebaõnnestumist otsustati 27. jaanuaril 2015, et projekt viiakse ellu kahes etapis ning et alustatakse detailplaneeringust, mis tehakse ehitustöödest sõltumatult. Projekti tehniline kirjeldus avaldatakse eeldatavasti augustis 2015.	500,00	-	-	-	500,00	390,00	3 aastat	Raudteeprojekt on osa Tanga (Mwambani) – Arusha – Musoma – New Kampala raudtee- ja meretranspordi projektist, mis hõlmab ka meretranspordi elementi suure võimsusega uute sadamate arendamiseks Mwambani lahes – Tanga, Musoma ja Kampala. Ühendus avab Tanga arengukoridori rahvusvahelistele kaubandusteedele ning soodustab piiriülest kaubandust naaberriikidega. Raudteeliini kasutatakse põllumajandus- ja metsasaaduste, naatriumkarbonaadi, fosfaatide ja muude mineraalsete maavarade transportimiseks turukeskustesse. Samuti aitab projekt kasutada suurt nikli leiukohta, mis avastati Dutwas, umbes 100 km Mwanzast ida poole, ning suurt naatriumkarbonaadi leiukohta Natroni järve ääres ja selle läheduses.

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Naftajuhtme ehitamine Kigalist Bujumburasse	Burundi	Rwanda ja Burundi	Ei ole veel alustatud	-	-	-	-	-	-		Teostatavusuuringuid ja ehitamist ei ole veel alustatud. Maksumus tehakse kindlaks uuringu käigus. Aafrika Arengupank on nõus andma EAC raames rahalist toetust (579 368 USA dollarit)
Paralleelse torujuhtme ehitamine Nairobist Eldoretti, et suurendada pumpamismahtu	Keenia	Keenia, Uganda, Rwanda ja Burundi	Teostatavusuuring lõpetatud	194,74	-	-	-	194,74	151,90	5 aastat	14-tollise läbimõõduga naftajuhtme paigaldamine Nairobist Eldoretti
Keenia ja Uganda vahelise naftajuhtme (KUPPE) pikendamine	Keenia	Keenia ja Uganda	Projekteerimist/hange t on alustatud	144,94	-	-	-	144,94	113,05	5 aastat	Eldoreti-Malaba-Kampala naftajuhtme ehitamine, et tagada Uganda varustus naftatoodetega. 10-tollise läbimõõduga naftajuhtme paigaldamine vastassuunas läbi mõlema riigi.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Keskne koridor nr 2 (Dar es Salaam-Dodoma-Isaka-Mutukula-Masaka)	Kisarawe kaubaraudteejaama (KFS) arendamine	Tansaania	Tansaania, Uganda, Rwanda ja Burundi	Tansaania sadamaamet tegeleb praegu 1 760 aakri omandamisega projekti arendamiseks. Teostatavusuuringu tegemise leping sõlmiti 17. septembril 2014. Uuring on praegu poole peal ning peaks lõpule jõudma 2015. aasta septembri lõpuks.	120,00	-	-	-	120,00	93,60	5 aastat	Projektiga suurendatakse Dar es Salaami sadama võimsust, et tulla toime Tansaaniasse ja naaberriikidesse Burundisse, Rwandasse ja Ugandasse suunduva liiklusega.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Standardse rööpmelaiusega raudtee ehitamine liinil Dar es Salaam – Isaka – Kigali/Keza – Gitega – Musongati (1 670 km).	Tansaania, Burundi ja Rwanda	Tansaania, Burundi ja Rwanda	Uuring standardse rööpmelaiusega raudtee ehitamise teostatavuse kohta liinil Isaka – Kigali/Keza – Gitega – Musongati on tehtud. Seda rahastas Aafrika Arengupank (2,80 miljonit USA dollarit). Teostatavusuuringu Dar-Isaka raudteeliini ümberehitamiseks standardse rööpmelaiusega raudteeks tegi BNSF (Burlington Northern and Santa Fe Railway), kes rahastas seda kahasse USA Kaubandus- ja Arenguagentuuriga (USTDA – US Trade and Development Agency) (0,9 miljonit USA dollarit). Inseneritehniline detailuuring kogu liini ulatuses (Dar es Salaam – Isaka – Kigali/Keza – Gitega – Musongati) sai Aafrika Arengupanga rahastamisel (8,9 miljonit USA dollarit) valmis novembris 2014. Projekti koordineerib sekretariaat, mille eesistujaks on Tansaania esindaja ja mis asub Rwandas.	5 580,00	-	-	-	5 580,00	4 352,40	8 aastat	

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
				Projekti juurde palgati tehingunõunik (CPSC), kelle ülesandeks oli organiseerida avaliku ja erasektori partnerlust ning olla abiks ka rahastamisläbirääkimistel. Osalemiskutse avaldati 2015. aasta juulis.								
	Mutukula-Kyaka-Bugene-Kasulo tee (277 km) tugevdamine bituumeniga	Tansaania	Tansaania, Burundi, Rwanda ja Uganda		124,00	-	-	-	124,00	96,72	5 aastat	Toetust taotletakse ainult 124 kilomeetri jaoks

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Kaide nr 13 ja 14 ehitamine Dar es Salaami sadamas	Tansaania	Tansaania, Rwanda ja Uganda	Projekti juurde palgati tehingunõunik (CPSC), kelle ülesandeks oli organiseerida avaliku ja erasektori partnerlust ning olla abiks ka rahastamislabirääkimistel. Osalemiskutse avaldati 2015. aasta juulis.	400,00	-	-	-	400,00	312,00	3 aastat	Hinnangulised kulud sisaldavad ehituse ja varustuse hanget
	Mwanza lõunasadama ning Kigoma ja Kasanga sadamate moderniseerimine	Tansaania	Tansaania, Keenia, Uganda, Rwanda ja Burundi	Nõustamisfirma Royal Haskoning alustas 2014. aasta augustis Mwanza sadama moderniseerimise teostatavusuuringu tegemist. Uuring saab valmis 2015. aasta märtsis. Moderniseerimistöödega alustatakse pärast uuringu valmimist	400,00	-	-	-	400,00	312,00	5 aastat	

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Mpanda-Uvinza-Kanyani tee (252 km) parandamine See teelõik moodustab osa läänekoridorist: Tunduma-Sumbawanga-Mpanda-Kigoma-Nyakanazi (1 286 km). Selles koridoris toimub muu hulgas järgmine majandustegevus: põllumajandus, turism, kaevandamine, ehituspuidu tootmine, kalandus ja kullassepatööd. Tansaania peamise läänekoridori osa, mis avab Kesk- ja Lääne-Tansaania ning ühendab need Ida-Aafrika Ühenduse ning Ida- ja Lõuna-Aafrika ühisturu (COMESA) piirkondadega. See on oluline ühendus TANZAM-teega Tunduma juures ning keskkoridoridega Nyakanazi juures.	Tansaania	EAC-SADC-COMESA	Mpanda ja Mishamo vahel on kokku 50 km kohta (Mpanda-Usimbili lõik (35 km)) tehtud ehitustööde hange, mida finantseerib Tansaania valitsus. Rahastust on veel tarvis Usimbili-Mishamo-Uvinza-Kanyani lõigu (267 km) jaoks. Tansaania valitsus on juba teinud teostatavusuuringu ja koostanud projektid.	203,46	0	0	0	1,46	202	5 aastat	

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Dar es Salaami lõunapoolne ümbersõidukiirtee (85,5 km) – ühendab Dari sadama kavandatava Kisarawe kuivsadama ja Mlandiziga.	Tansaania	Tansaania, EAC, COMESA	Tansaania valitsus rahastab käimasolevat teostatavusuuringut ja projekteerimist.	200	0	0	0	200	156,00	5 aastat	Kiirtee vähendab keske transpordikoridori koormust ja tõhustab Dari linna suunduva ja sealt väljuva liikluse kulgu.
Handeni-Kiberashi-Singida tee (460 km) tugevdamine bituumeniga	Tansaania	Tansaania, Rwanda ja Burundi	Tansaania valitsus rahastab käimasolevat teostatavusuuringut ja projekteerimist.	460,00	-	-	-	460,00	358,80	5 aastat	
Dar es Salaami lõunapoolne ümbersõidukiirtee (85,5 km)	Tansaania	Tansaania, Burundi ja Rwanda	Tansaania valitsus rahastab käimasolevat teostatavusuuringut ja projekteerimist.	200,00	-	-	-	200,00	156,00	5 aastat	Kiirtee vähendab keske transpordikoridori koormust ja tõhustab Dari linna suunduva ja sealt väljuva liikluse kulgu.
Rumonge sadama ehitamine (teostatavusuuringud ja ehitus)	Burundi	Burundi ja Tansaania	Projekti ei ole veel alustatud. Teostatavusuuringud on tehtud.	6,00	-	-	-	6,00	4,68	2011/12 – 2014/16	

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Kayonza-Rusumo tee renoveerimine (92 km)	Rwanda	Rwanda ja Tansaania	Rwanda valitsus taotleb vahendeid Jaapani rahvusvahelise koostöö agentuurist (JICA) ja Aafrika Arengupangast	75,45	-	0,45	-	75,00	58,50	3 aastat	JICA kiitis projekti heaks 2015. aasta juulis.
Musanze-Cyanika tee renoveerimine (24 km)	Rwanda	Rwanda ja Uganda	Detailuuringuga alustati 2015. aasta märtsis. See peaks valmis saama novembris 2015.	26,20	-	0,20	-	26,00	20,28	3 aastat	Rahalisi vahendeid tööde jaoks veel ei ole.
Ngoma-Ramiro-Nyanza tee parandamine (130 km kahes etapis). Ühendus keskse koridoriga	Rwanda	Rwanda ja Tansaania	Detailuuring valmis 2015. aasta jaanuaris.	170,00	-	0,50	-	169,50	132,21	4 aastat	Rahalisi vahendeid tööde jaoks veel ei ole.
Parvlaeva ehitamine Tanganika järvele	Burundi	Burundi ja Tansaania	Ei ole veel alustatud	12,00	-	-	-	12,00	9,36	2012–2016	Rahalisi vahendeid tööde jaoks veel ei ole.
Riigimaantee nr 6 Muyinga-Kobero renoveerimine	Burundi	Burundi ja Tansaania		104,00	-	-	-	104,00	81,12		

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Riigimaantee nr 12 Gitega-Karuzi-Muyinga-Tanzanie renoveerimine ja pikendamine	Burundi	Burundi ja Tansaania	Detailplaneering tehtud	89,60	-	-	-	89,60	69,89		
Riigimaantee nr 18 Nyakararo-Mwaro-Gitega renoveerimine	Burundi	Burundi ja Tansaania	Detailplaneering tehtud	44,80	-	-	-	44,80	34,94		Rahalisi vahendeid tööde jaoks lõigul Mwaro-Gitega veel ei ole.
Riigimaantee nr 7 Bujumbura-Nyakararo renoveerimine	Burundi	Burundi ja Tansaania	Detailplaneering tehtud	60,00	-	-	-	60,00	46,80		
Riigimaantee nr 1 Bujumbura – Kayanza – Kanyaru Haut renoveerimine ja pikendamine	Burundi	Burundi ja Rwanda	Detailplaneering tehtud	138,00	-	-	-	138,00	107,64		
Maakonnamaantee nr 101 ehitamine	Burundi			49,20	-	-	-	49,20	38,38		

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Riigimaantee nr 6 pikendamine Kayanzani	Burundi	Burundi ja Rwanda	Detailplaneering Kobero-Muyinga lõigu kohta tehtud	156,00	-	-	-	156,00	121,68		
Riigimaantee nr 2 Bujumbura-Gitega renoveerimine	Burundi	Burundi ja Tansaania		52,00	-	-	-	52,00	40,56		
Riigimaanteede nr 16 ja 17 Gitega-Bururi-Makamba (127 km) renoveerimine ja ehitamine	Burundi	Burundi ja Tansaania		145,20	-	-	-	145,20	113,26		
Burundi ja Tansaania vahelise Ruyigi-Gisuru-Gahumo teelõigu (80 km) ehitamise teostatavusuuring ja ehitus	Burundi	Burundi ja Tansaania	Ei ole veel alustatud	70,00	-	-	-	70,00	54,60		Maksumus tehakse kindlaks uuringu käigus.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Standardse rööpmelaiusega raudtee ehitamine liinil Dar es Salaam – Isaka – Kigali/Keza – Gitega – Musongati (1 670 km)	Tansaania, Burundi ja Rwanda	Tansaania, Burundi ja Rwanda	Uuring standardse rööpmelaiusega raudtee ehitamise teostatavuse kohta liinil Isaka – Kigali/Keza – Gitega – Musongati on tehtud. Seda rahastas Aafrika Arengupank (2,80 miljonit USA dollarit). Teostatavusuuringu Dar-Isaka raudteeliini ümberehitamiseks standardse rööpmelaiusega raudteeks tegi BNSF (Burlington Northern and Santa Fe Railway), kes rahastas seda kahasse USA Kaubandus- ja Arenguagentuuriga (USTDA – US Trade and Development Agency) (0,9 miljonit USA dollarit). Inseneritehniline detailuuring kogu liini ulatuses (Dar es Salaam – Isaka – Kigali/Keza – Gitega – Musongati) lõpetatakse Aafrika Arengupanga rahastamisel (8,9 miljonit USA dollarit) 2013. aasta veebruaris. Projekti koordineerib sekretariaat, mille eesistujaks on Tansaania esindaja ja mis asub Rwandas.	5 580,00	-			5 580,00	4 352,40	8 aastat	

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
				<p>DBI (Saksamaa) ja BNSFi (USA) tehtud teostatavusuuringud on valmis.</p> <p>Praegu tehakse inseneritehnilist detailuuringut, mida rahastab Aafrika Arengupank 8,9 miljoni USA dollariga, et kujundada projektist riigi- ja erasektori ühisprojekt ning teha eelfinantseering / teostatavusuuring prioriteetsete meetmete kohta.</p> <p>Esialgne aruanne peaks valmis saama detsembris 2012 ja lõplik aruanne veebruaris 2013.</p>								

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Mombasa-Kampala-Kigali standardse rööpmelaiusega raudtee projekt	Rwanda	Rwanda, Uganda, Keenia ja Burundi	Mombasa-Nairobi lõigu ehitamist alustati novembris 2013. Seda lõiku rahastab peamiselt Hiina Exim Bank ning ehitustöid teeb CRBC (China Road and Bridge Corporation).	13 800,00	-		6 500	7 300,00	5 694,00	2014–2019 (institutsiooniline raamistik, rahastamine ja projekt: 2 aastat; ehitus: 3 aastat).	

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
				- Teostatavusuuringut Nairobi-Malaba lõigu kohta teeb CCCC (China Communications Construction Company) ja uuring peaks valmis saama septembris 2015. Malaba-Kampala lõigu esialgne inseneritehniline projekt valmis augustis 2014. Märtsis 2015 sõlmisid Uganda valitsus ja CHEC (China Harbour Engineering Company) selle lõigu ehituslepingu, mis hõlmab ka põhjapoolset ühendust Gulu ja Nimulega.								

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
				<p>- Uganda ja Lõuna-Sudaan on alustanud Tororo-Nimule-Juba lõigu esialgse inseneritehnilise projekti ühist rakendamist.</p> <p>- Uganda ja Rwanda on alustanud Kampala-Kigali lõigu ja haruteede esialgse inseneritehnilise projekti ühist rakendamist; see tuleb lõpetada 2015. aasta oktoobris.</p> <p>Rahastamise taotlemise protsess on algatatud kolmes riigis.</p>								

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Nyanguge-Magu-Musoma tee renoveerimine (184,2 km)	Tansaania	Tansaania ja Keenia	Simiyu/Mara piiri vaheline Musomasse suunduv lõik (85,5 km) on renoveeritud. Vaja on veel rahalisi vahendeid Nyanguge ja Simiyu/Mara vahelise piirilõigu (80 km) jaoks. Teostatavusuuring valmis 2008. aasta juunis ja inseneritehniline detailuuring lõpetati 2009. aastal ELi rahastuse abil.	115,00	0,67	-	-	114,33	89,18	5 aastat	Projekti võiks rahastada 10. Euroopa Arengufondi vahenditest (piirkondlik sihtprogramm).

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Kidahwe-Kibondo-Nyakanazi tee (310 km)	Tansaania	Tansaania, Burundi ja Rwanda	Tee tugevdamine bituumeniga 100 km ulatuses (50 km Nyakanazi ja Kasulu vahel ning 50 km Kidahwe ja Kasalu vahel) – seda rahastab Tansaania valitsus. Rahastust on vaja veel teede ehitamiseks 250 km ulatuses. Käimas on hange, et leida konsultant, kes ajakohastaks Kasalu-Nyakanazi lõigu (210 km) teostatavusuuringut ja teeks vastava detailplaneeringu ning teeks teostatavusuuringu Kasulu-Mugina lõigu jaoks (45 km) Tansaania-Burundi piiril. Hanget rahastab NEPAD-IPPF (Aafrika arengu uus partnerlus – Infrastruktuuriprojekt i ettevalmistusfond).	255,00	-	-	-	255,00	198,90	5 aastat	

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Malindi-Lungalunga-Bagamoyo tee ehitamine (503 km).	5 %	Keenia ja Tansaania	Teostatavusuuringud ja inseneritehniline detailplaneering tehtud.	571,00				571,00	445,38	5 aastat	Teostatavusuuringuid ja inseneritehnilisi detailuuringuid rahastas täies ulatuses Aafrika Arengupank. Prioriteet: ühendus koridoriga nr 1 ja LAPSETi koridoriga.
Tanga-Moshi-Arusha-Musoma raudteeliin	Tansaania	Tansaania, Uganda ja Keenia	Teostatavusuuring käimas (maksumus 2 miljardit Tansaania šillingit)	1 903,00	-	-		1 903,00	1 484,34	2012–2017	Projekt hõlmab Tanga-Musoma vahelise raudteeliini tugevdamist, moderniseerimist ja ehitamist koos kõrvalharuga Natroni järve äärde Mto wa Mbu linna juures. Raudtee loob ühenduse Tanga sadama ja Uganda vahel.
Olemasoleva Voi-Taveta raudtee renoveerimine (110 km)	Keenia	Keenia ja Tansaania	Teostatavusuuring tehtud	18,00							
Lennujaamarajatiste moderniseerimine Karume lennujaamas Pemba saarel	Tansaania ja Sansibar	Keenia, Tansaania ja Uganda	Teostatavusuuring tehtud	12,12							

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Elektrienergia tootmine	Rusizi IV hüdroelektrijaama (285 MW) projekt ja ehitus	Rwanda	Rwanda ja Burundi	Teostatavuse eeluuring tehtud. Teostatavusuuringud tuleb veel teha.	500,00	-	-	-	500,00	390,00		Läbirääkimised Rusizi III arendajatega on käimas.
	Rusizi III elektrijaama (145 MW) ehitamine	Rwanda	Rwanda ja Burundi	Kõik uuringud on tehtud. Läbirääkimised eraõigusliku arendajaga on käimas.	405,00	2,82	-		402,18	313,70	2015–2019	Ehitatakse avaliku ja erasektori partnerluse raames.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Ühine veeldatud maagaasi elektrijaam (100 MW)	Rwanda	Rwanda ja Keenia	Keenia korraldab hanke, et ehitada Mombasa maakonda 700 MW elektrijaam koos ujuvhoidla ja taasgaasistusjaamaga (tuleb läbi rääkida Rwandaga). Rwanda valitsus töötab Minifra kaudu välja kontseptsioonidokumendi 1 000 MW projekti jaoks ning pidas seejärel läbirääkimisi Keeniaga.	900,00	-	-	-	900,00	702,00	Võttes arvesse projekti keerukust, eelkõige veeldatud maagaasi ujuvhoidlat ja taasgaasistusjaama ehitamist, kulub rajatise ehitamiseks 2–3 aastat (ei hõlma rahastuse leidmist ega hanget).	Projekti tehnilise teostatavuse täielik hindamine, võttes arvesse sadamat, elektrijaama ja ülekandevõrku. Projekti rahalise teostatavuse täielik hindamine, võttes arvesse kapitalikuluseid ning veeldatud maagaasi nõudluse ja hindade prognoosi. Selle hindamine, kas projekt tuleks ellu viia riiklike vahenditega, mille tagavad kõik osalevad riigid, või eravahenditega. Viimasel juhul tagab iga riik oma osa eraettevõtjale tehtavast maksest.

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Ülekandeliini ehitamine Ugandast Keeniasse, et suurendada elektritarnet Keenia riiklikku võrku (127 km, 220 kV), Lessose-Tororo võrkudevaheline ühendus	Keenia	Uganda ja Keenia	Teostatavusuuring tehtud. Ettevalmistav töö ja projekt tehtud ning pakkumisdokumendid koostatud.	56,00	-	-	-	56,00	43,68	5 aastat	Projektil on piirkondlik tähtsus – see parandab piirkonna energiavarustust. Hinnanguline võimsus 200 MW.
Ülekandeliini ehitamine Tansaaniast Keeniasse, et suurendada elektritarnet Keenia riiklikku võrku (100 km, 400 kV), kahepoolne trass Isinya ja Namanga vahel	Keenia	Keenia ja Tansaania	Teostatavusuuring tehtud. Ettevalmistav töö ja projekt on tehtud ning pakkumisdokumendid koostatud.	55,00	-	-	-	55,00	42,90	5 aastat	Hinnanguline võimsus 1 300 MW.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Tansaania, Sambia ja Keenia (TZK) elektrivõrkude vastastikuse ühendamise projekt. Sambiast Tansaaniasse ja Keeniasse suunduva 400 kV ülekandeliini pikendamine lõikudes Iringa-Mbeya (292 km), Iringa-Shinyanga (670 km) ja Singida-Arusha (414,4 km).	Tansaania	Tansaania ja Keenia	Teostatavusuuringud on tehtud (Mbeya-Iringa, Iringa-Shinyanga ja Singida-Arusha); projekt on töös Iringa-Shinyanga lõigus.	911,23	-	470,00	-	441,29	344,21	4 aastat	Arengupartnerid Maailmapank, JICA, Euroopa Investeeringuspank ja EDCF on valmis rahastama Iringa-Shinyanga lõiku (470 miljonit USA dollarit); laenuandjate ühendus (Maailmapank / Rahvusvaheline Arenguassotsiatsioon, Aafrika Arengupank, JICA ja Prantsusmaa arenguagentuur (AFD) on näidanud üles huvi rahastada Singida-Arusha lõiku (242,09 miljonit USA dollarit). Vahendid Mbeya-Iringa lõigu rahastamiseks (199,2 miljonit USA dollarit) on veel vaja leida.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Ülekandeliinid: 1) Olwiyo-Nimule-Juba, 400 kV (190 km); 2) Nkenda-Mpondwe-Beni, 200 kV (70 km); 3) Masaka-Mwanza, 200 kV (85 km)	Uganda	Uganda ja Tansaania	Teha tuleb teostatavasuuring	162,00	-	-	-	162,00	126,36	4 aastat	
IKT JA TELEKOM MUNIKATSIOON	Piiriülene ühenduvus (liin Ida-Aafrika merekaablini) (teostatavasuuringud ja ehitamine)	Rwanda	Keenia, Uganda, Rwanda, Burundi ja Tansaania	Ajakohastatud seis 2014. aasta septembris: alla oli kirjutatud lepingule, millega renditakse pikaks ajaks 2,4Gb/s-liin Rwandasse. See võimsus ei ole Rwanda vajadusi arvestades piisav.	32,00	-	-	-	32,00	24,96	3 aastat	Kiiresti on vaja luua spetsiaalne kiudoptiline ring, mis ühendaks kõiki Ida-Aafrika Ühenduse viit pealinna. See aitaks vähendada andmeliikluse kulusid ja suurendada läbilaskevõimet riikide vahel.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	IKT parkide loomine Keenias ja Rwandas (Rwanda Technopol)	Keenia	Keenia ja Rwanda	IKT pargi ehitamiseks on omandatud ja tarastatud 5 000 aakrit maad, Konza Technology City Master Plan on heaks kiidetud, Master Delivery Partner I on leitud, elektriühendus ehituspaika olemas, Thwake tammi ehitus käimas, 10 puurauku tehtud, müügipaviljoni ehitus käib, puhvertsoon 10 kilomeetri raadiuses sisse seatud, juurdepääsutee ehitus on käimas ja nurgakivi pandud.	11 765,00				11 765,00	9 176,70	12 aastat	Rahvusvaheline investorite konverents peetud, nurgakivi panemise tseremooniast võttis osa 14 ehitusprojekti osalevat rahvusvahelist IKT ettevõtjat, nagu IBM, Microsoft, Google, Safaricom ja kohalikud pangad; valitsus kavatseb rakendada projekti avaliku ja erasektori ühisprojektina.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
		Keenia ja Rwanda	EAC	2014. aasta septembris: valmis on üldkava, ärikava ja kõrgetasemeline arhitektuurikavand 61,3 hektari suuruse tehnoloogiapargi jaoks. Järgmine etapp: 1. detailse arhitektuurikavandi koostamine; 2. tehnoloogiapargi füüsilise infrastruktuuri arendamine; 3. piirkondliku tippkeskuse ehitamist on kavas alustada enne käesoleva aasta lõppu (ehitusaeg 22 kuud).	230,00	-	-	-	230,00	179,40	2014–2019	Kuna tehnoloogiapark tähendab Rwanda valitsuse jaoks suurt kulu, oleme sunnitud kaaluma mitmeetapilist lähenemisviisi, mille kohaselt võtab valmimine aega rohkem kui 10 aastat. Kui rahalised vahendid oleksid olemas, saaks tehnoloogiapargi valmis ehitada poole kiiremini (vastavalt rakendamise ajakavale).

Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
Piirkondliku interneti vahetuspunkti loomine (RIXP)	Rwanda	Rwanda, Burundi, Keenia, Uganda ja Tansaania	Algetapp (projekti käivitamine)	15,00	-	-	-	15,00	11,70	2013–2015	UUS. Sellega luuakse infrastruktuur ja teenused, mis muudavad piirkonna piirkondliku andmeliikluse säilitamises rahvusvahelistest operaatoritest vähem sõltuvaks.
Piirkondlik haridus- ja teadusuuringute võrgustiku projekt (REduNet)	Rwanda	Rwanda ja Tansaania	Rwandas ja Tansaania algatatud katseprojekt	20,00	-	-	-	20,00	15,60	2013–2015	Piirkonnas on vähe teadus- ja arendustegevust ning vähe institutsioonilist innovatsioonisuutlikkust. Projektiga luuakse spetsiaalne kulutõhus kõrgjõudlusega andmesidevõrk, mis võimaldab teadusasutustel teistega suhelda ning saada Ubuntuneti ja Interneti kaudu juurdepääs ülemaailmsetele teadusuuringutele ja õppematerjalidele.
Kombineeritud väetisete hase ehitamine	Keenia	Rwanda, Burundi, Keenia, Uganda ja Tansaania	Teostatavusuuring tehtud	3,20						5 aastat	Parandab taskukohaste ja kvaliteetsete väetiste kättesaadavust.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
SUUTLIK KUSE SUURENDAMINE JA INSTITUTIONILISE RAAMISTIK	Suurendatakse EAC partnerriikide suutlikkust ja edendatakse neis riikides toimuvat tehnoosiiret sanitaar- ja fütosanitaarküsimustes, et näd suudaksid täita rahvusvahelisi standardeid. Rahalisi vahendeid kasutatakse standardi ja kvaliteedi eest vastutavate ametnike koolitamiseks, Codexi, OIE ja IPPC (nn kolm õde) töös osalemiseks ning piirkondlike ja rahvusvaheliste sanitaar- ja fütosanitaarnormide rakendamiseks, sealhulgas akrediteeritud laborite rajamiseks ja taudivabade tsoonide loomiseks.	EAC	EAC	Eeluring tehtud	60,25	-	0,25	-	60,00	46,80	5 aastat	ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) bioturvalisuse projekt ÜRO ühisprogrammi raames, mille kaudu eraldati 247 256 USA dollarit.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Teede ehitamine Victoria järve ümber kalade transportimiseks	Keenia	Keenia, Uganda ja Tansaania	Projekt käib	7,10	-	-	-	7,10	5,54	3 aastat	
	Piiripunktide sisseseadmine standardite ja kvaliteedi kontrollimiseks (Namanga, Sirari, Holili ja Tunduma)	Tansaania	Tansaania ja Keenia	Projekt käib	13,00	-	-	-	13,00	10,14	4 aastat	Selle projekti rakendamine aitab kõrvaldada ebaseadusliku kalapüügi või seda olulisel määral vähendada ning parandada bioloogilist mitmekesisust, kala püüki ja kala pakkumist. See omakorda suurendab kalapüügist saadavat riigitulu.
Victoria järve projektid	Belli sadama renoveerimine ja laiendamine, sealhulgas Kisumusse ja Mwanzasse viiva praamiühenduse tihendamine	Uganda	Uganda, Tansaania ja Keenia	Teha tuleb teostatavusuuring	157,89	-	-	-	157,89	123,15	4 aastat	Välja tuleb selgitada teiste rahastajate antav panus. Aafrika Arengupank on projektist huvitatud.

	Projekti osa	Asukoht	Geograafiline ulatus	Praegune olukord	Hinnangulised kogukulud (miljonit USA dollarit)	EL	Muud rahastajad	EAC partnerriigid	Puuduv rahastus (miljonites USA dollarites)	Ekvivalentne väärtus eurodes (1 USA dollar = 0,78 eurot)	Rakendusperiood	Märkused
	Kalaturustustaristu arendamine	Keenia	Keenia, Rwanda, Uganda, Tansaania ja Burundi	Projekt käib	46,60						5 aastat	Eesmärk on laiendada eksporti, vähendada püügijärgset kadu ning suurendada vabapüügi ja kasvandustes kasvatatavate kalade arvu.
	Ebaseadusliku ja reguleerimata kalapüügi tõkestamine	Keenia	Keenia, Rwanda, Uganda, Tansaania ja Burundi	Projekt käib	46,60						5 aastat	Eesmärk on tõhustada seire-, kontrolli- ja järelevalvesüsteeme.
	Veetranspordi parandamine Victoria järvel	Uganda	Uganda, Tansaania ja Keenia	Käsil on teostatavusuuring.	100,00	-	-	-	100,00	78,00	5 aastat	Projekt hõlmab navigatsiooniseadmete hanget, et asendada vanad seadmed.
PÕLLUMA JANDUS JA LOOMAKASVATUS	Taudivabade tsoonide loomine	Keenia	Keenia, Rwanda, Uganda, Tansaania ja Burundi		4,10						5 aastat	Eesmärk on hõlbustada loomsete saaduste pääsu kohalikele, piirkondlikele ja rahvusvahelistele turgudele kooskõlas rahvusvaheliste standarditega
				Kokku	71 520,68	3,49	471,40	6 531,46	62 777,77	32 221,32		

ARENGUALASED SIHTTASEMED, EESMÄRGID JA NÄITAJAD

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
1. TARISTU						
1.1. Energeetika	Parandada EAC partnerriikide juurdepääsu nüüdisaegsetele, usaldusväärsetele, mitmekesistele ja taastuvatele energiaallikatele konkurentsivõimeliste hindadega, et hõlbustada piirkonnasisest ja piirkondadevahelist kaubandust.	Praeguste energiaallikate tootmisvõimsus (hüdroenergia, suhkruroo pressimisjäätmed, soojusenergia, geotermaalenergia ja maagaas) on ligi 3 597 MW, kuid nende prognoositav võimsus on 18 744 MW aastal 2030 ja 21 173 MW aastal 2033. Puudub piirkondlik võrk, mis ühendaks kõiki EAC partnerriike.	Tootmine kasvab 1 613 MW (40 % eeldatavast tootmise kogumahust) EAC piirkonda on ehitatud kaks suurt töös olevat kõrgepinge ühendusliini.	Tootmine kasvab 3 225 MW (40 % eeldatavast tootmise kogumahust) EAC piirkonda on ehitatud neli suurt töös olevat kõrgepinge ühendusliini. Olemasoleva taristu võimsuse suurendamine. Eraettevõtjate parem juurdepääs, vähemalt 75 %. Elektrivarustuse usaldusväärsuse paranemine 95 %-ni.	Tootmine kasvab 6 773 MW (40 % eeldatavast tootmise kogumahust: 21 173 MW) Kõik EAC partnerriikide riiklikud elektrivõrgud on omavahel ühendatud. Eraettevõtjate parem juurdepääs, vähemalt 100 %. Elektrivarustuse usaldusväärsuse paranemine 99 %-ni.	Muutus (%) toodetud elektri koguses megavattides. Elektrikulude vähenemine. Fossiilkütustest sõltuvuse vähenemine. Uute piiriülest ühendusliinide arv. Piirkondlik võrk toimib täielikult. Uute ühenduste loomine erasektori jaoks (%) Elektrivarustuse usaldusväärsuse paranemine (%)

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
		Energiapoliitika, õiguslik ja reguleeriv raamistik ei ole ühtlustatud ega/või investorite jaoks atraktiivne.	Energiapoliitika, õiguslik ja reguleeriv raamistik on ühtlustatud ja/või investorite jaoks atraktiivne. Energeetikaga seotud asutuste institutsioonilise, tehnilise ja haldussuutlikkuse parandamine.	Partnerluste, sidemete ja ühissettevõtete loomine. Teadus- ja arendustegevusse suunatud investeeringute suurenemine. Elektrivarustuse ja selle usaldusväärsuse paranemine.	Partnerluste, sidemete ja ühissettevõtete loomine. Tehnoloogia välja arendamine ja tehnosiire. Elektrivarustuse stabiliseerimine.	Ühtlustatud õigus- ja reguleerivate normide arv. Uute usaldusväärsete investeeringute arv (sh avaliku ja erasektori partnerluse lepingud) Saadud uued tehnoloogiad. Energeetikaalase haldussuutlikkuse suurenemine riiklikul ja piirkondlikul tasandil. Elektrivarustuse usaldusväärsuse paranemine.
1.2. Transport	Parandada riigisiseseid ja piirkondlike ühendusi, et soodustada piirkondlikku majandusintegratsiooni ja parandada inimeste ja kaupade liikumist.	Piirkondlik võrgustik koosneb järgmisest: umbes 178 737 km teid, neist umbes 22 347 km kattega ja 156 390 km katteta (2011).	Riigi ühendveo taristu arenemine ja paranemine: katteta teede (kruusateede) pikkuse vähendamine Ida-Aafrika teedevõrgus 4 % (600 km).	Riigi ühendveo taristu arenemine ja paranemine: katteta teede (kruusateede) pikkuse vähendamine Ida-Aafrika teedevõrgus 15 % (2 220 km).	Riigi ühendveo taristu arenemine ja paranemine: katteta teede (kruusateede) pikkuse vähendamine Ida-Aafrika teedevõrgus 22 % (3 240 km).	Piirkonnasisese ja piirkondadevahelise kaubanduse mahu suurenemine (%). Transpordikulude vähenemine. Piirkonnasisese ja piirkondadevahelise liikluse (maantee-, raudtee-, õhu- ja veeliiklus) suurenemine (%). Teenindusaja vähenemine. Puuduvate piirkondlike ühenduste ehitamine ning piirkondlike transpordikoridoride parandamine ja hooldus kilomeetrites.

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
		<p>Piirkonnas ei ole standardse rööpmelaiusega raudteed. EAC piirkonnas paikneb umbes 8 100 km ühemeetrise rööpmelaiusega raudteed, millest umbes 6 000 km on kasutatav.</p> <p>Viis suurt meresadamat ja mitu siseveesadamat.</p> <p>11 rahvusvahelist lennujaama.</p>	<p>Kahe uue standardse rööpmelaiusega raudteeliini arendamine.</p> <p>Kolm olulist sadamat on ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud.</p> <p>Kolm olulist lennujaama on ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud.</p> <p>Piirkondliku transpordipoliitika ja reguleerivate raamistike väljatöötamine.</p> <p>Transpordiga seotud asutuste institutsioonilise, tehnilise ja haldussuutlikkuse parandamine.</p>	<p>Kolme uue standardse rööpmelaiusega raudteeliini arendamine ja kaks liini on kasutuses.</p> <p>Neli olulist sadamat on ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud.</p> <p>Kolm olulist lennujaama on ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud.</p> <p>Partnerluste, sidemete ja ühisettevõtete loomine ettevõtjate vahel.</p>	<p>Nelja uue standardse rööpmelaiusega raudteeliini arendamine ja viis liini on kasutuses.</p> <p>Viis olulist sadamat on ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud.</p> <p>Viis olulist lennujaama on ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud.</p> <p>Transpordisektori ohutuse ja usaldusväärsuse parandamine.</p> <p>Reisijateveo ja sõidukiliikluse (sealhulgas kaubaveo) parandamine.</p>	<p>Ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud sadamate arv.</p> <p>Ehitatud, laiendatud ja/või moderniseeritud lennujaamade arv.</p> <p>Uute usaldusväärsete investeeringute arv (sh avaliku ja erasektori partnerluse lepingud)</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
1.3. Info- ja kommunikatsiooni- tehnoloogia (IKT)	Arendada ja moderniseerida IKT infrastruktuuri, et hõlbustada piirkonnasisesest ja piirkondadevahelist kaubandust ja teenuste osutamist.	Kõik EAC partnerrigid on kiudoptilise kaabli kaudu ühendatud. IKT on aga kallis ning ainult umbes 13 %-l elanikkonnast on internetiühendus ja umbes 50 %-l on leping mobiilsideoperaatoriga.	<p>Katkematu piiriülese IKT infrastruktuuri arendamine.</p> <p>20 %-l elanikkonnast on internetiühendus ja umbes 60 %-l on leping mobiilsideoperaatoriga.</p> <p>Inimressursside suurendamine ning teenusstandardite ja institutsiooniliste struktuuride parandamine.</p> <p>IKT-alaste õiguslike ja regulatiivsete raamistike väljatöötamine ja ühtlustamine.</p>	<p>80 %-l ettevõtjatest on kiire internetiühendus.</p> <p>40 %-l elanikkonnast on internetiühendus ja umbes 75 %-l on leping mobiilsideoperaatoriga.</p> <p>Ettevõtjate vahel on loodud partnerlused, sidemed ja ühissettevõtted.</p> <p>Tehnoloogiaarendus, tehniisiire ja tehnoloogilised rakendused, uurimis- ja arendustegevus, innovatsioon.</p>	<p>Turvalised tehingud ja teenused (nt e-teenused, e-kaubandus, e-valitsus, e-tervis).</p> <p>Internetiühenduse hinnad on 60 % odavamad.</p> <p>60 %-l elanikkonnast on internetiühendus ja umbes 90 %-l on leping mobiilsideoperaatoriga.</p>	<p>Arendatud katkematute piiriüleste IKT infrastruktuuride arv.</p> <p>Ribalaiuse suurenemine (%).</p> <p>Internetiühenduse hindade langus (%).</p> <p>Interneti teel tehtavate äritehingute arvu suurenemine (%).</p> <p>Internetikasutajate arvu ja nende inimeste arvu suurenemine, kellel on leping telefoni- või mobiilsideoperaatoriga (%).</p> <p>Uute usaldusväärsete investeeringute arv (sh avaliku ja erasektori partnerluse lepingud).</p> <p>IKT spetsialistide arvu suurenemine (%).</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
2. PÕLLUMAJANDUS JA LOOMAKASVATUS						
	<p>Parandada toodangut ja tootlikkust.</p> <p>Parandada ja arendada põllumajandustööstust (lisandväärtus).</p>	<p>Peamiste põllumajanduskultuuride (kohv, tee ja suhkruroog) toodangu ja tootlikkuse parandamine, lähtudes 10,95 miljonist tonnist.</p> <p>Kariloomade (veised, lambad, kitsed, sead, kodulinnud) toodangu ja tootlikkuse suurendamine, lähtudes vastavalt 56,6 miljonist, 32,3 miljonist, 61,9 miljonist, 7,9 miljonist ja 143 miljonist.</p> <p>Lisandväärtusega ekspordi osakaal on praegu väiksem kui 10 %.</p>	<p>Põllumajanduskultuuride ja kariloomade toodang ja tootlikkus on suurenenud 15 %.</p> <p>Kariloomade toodang ja tootlikkus on suurenenud järgmiselt: veised 10 %, lambad 25 %, kitsed 4 %, sead 20 % ja kodulinnud 10 %.</p> <p>Lisandväärtusega ekspordi osakaal on tõusnud vähemalt 20 %-le.</p>	<p>Põllumajanduskultuuride ja kariloomade toodang ja tootlikkus on suurenenud 25 %.</p> <p>Kariloomade toodang ja tootlikkus on suurenenud järgmiselt: veised 15 %, lambad 30 %, kitsed 10 %, sead 25 % ja kodulinnud 15 %.</p> <p>Lisandväärtusega ekspordi osakaal on tõusnud vähemalt 50 %-le.</p>	<p>Põllumajanduskultuuride ja kariloomade toodang ja tootlikkus on suurenenud 30 %.</p> <p>Kariloomade toodang ja tootlikkus on suurenenud järgmiselt: veised 20 %, lambad 35 %, kitsed 15 %, sead 30 % ja kodulinnud 20 %.</p> <p>Lisandväärtusega ekspordi osakaal on tõusnud vähemalt 75 %-le.</p>	<p>Parem piirkondlik toiduga kindlustatus.</p> <p>Põllumajandustoodete ekspordimahu suurenemine.</p> <p>Põllumajandusliku tootmise kasv piirkonnas (%).</p> <p>Mittetariifsete tõkete kõrvaldamine EAC-s.</p> <p>Parem piirkondlik toiduga kindlustatus.</p> <p>Kariloomade toodangu suurenemine piirkonnas (%).</p> <p>Kariloomade ekspordimahu suurenemine.</p> <p>Eksporditud esmatoodete lisandväärtuse tõus (%) koguekspordis.</p> <p>Loodud kaasaegsete ja konkurentsivõimeliste põllumajandustööstuste arv.</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
	<p>Parandada põllumajandustoormega toimuvat kaubandust ja selle toorme turulepääsu.</p> <p>Parandada ja arendada põllumajandustaristut.</p>	<p>Praegu on piirkonnasisese kaubanduse osakaal enim kaubeldavate toodete puhul kogu piirkonna turul umbes 10 %.</p> <p>Ebapiisav turutaristu.</p>	<p>Piirkondadevahelise kaubanduse osakaalu suurenemine 30 %-ni.</p> <p>Põllumajanduskindlustust ja rahastamist toetavate finantsturgude osakaalu suurendamine 30 %.</p> <p>Kooskõlastatud piirkondliku turustamise infosüsteemi olemasolu.</p> <p>Uue turutaristu loomine ja olemasolevate taristute ajakohastamine nüüdisaegsele tasemele (20 %).</p>	<p>Piirkondadevahelise kaubanduse osakaalu suurenemine 50 %-ni.</p> <p>Põllumajanduskindlustust ja rahastamist toetavate finantsturgude osakaalu suurendamine 50 %.</p> <p>Turustamise infosüsteemi katvuse suurenemine 20 %-ni.</p> <p>Turutaristu ajakohastamine nüüdisaegsele tasemele (40 %).</p>	<p>Piirkondadevahelise kaubanduse osakaalu suurenemine 80 %-ni.</p> <p>Põllumajanduskindlustust ja rahastamist toetavate finantsturgude osakaalu suurendamine 80 %.</p> <p>Turustamine infosüsteemi katvuse suurenemine 100 %-ni.</p> <p>Investeeringud teadus- ja arendustegevusse.</p> <p>Turutaristu ajakohastamine nüüdisaegsele tasemele (100 %).</p>	<p>Põllumajandustoodete ekspordi panuse suurenemine SKPs (%).</p> <p>Asutatud finantsasutuste arv ja loodud kindlustusskeemide arv.</p> <p>Põllumajandusse tehtud kindlustatud investeeringute arv.</p> <p>Piirkondlike põllumajandustoodete turustamise ja infosüsteemide olemasolu.</p> <p>Põllumajandusstandardite ühtlustamine EACs.</p> <p>Kvaliteedi tagamine, klassid ja sertifitseerimine.</p> <p>Põllumajandustoodete jaoks ehitatud ja renoveeritud tururajatiste arv.</p> <p>Turutaristu loomine ja ajakohastamine.</p> <p>EAC-sisese kaubanduse mahu ja väärtuse kasv loodud taristut kasutades (%).</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
3. KALANDUS						
	<p>Edendada ja arendada kala ja kalatoodete piirkondlikku ja rahvusvahelist kaubandust.</p> <p>Arendada, täiustada ja moderniseerida kalandus- ja vesiviljelustaristut.</p>	<p>Kalatööstus on vähearenenud. Kalanduse lisandväärtuse osakaal SKPs on 1,3 %.</p> <p>Kalandustaristu ei vasta nüüdisaja tasemele.</p>	<p>Kalanduse lisandväärtuse osakaalu suurendamine SKPs 4 %-ni.</p> <p>Turustatud kala ja kalandustoodete koguse suurenemine 30 %.</p> <p>Olemasoleva kalapüügi- ning kala käitlemis- ja töötlemistaristu ajakohastamine ja moderniseerimine.</p>	<p>Kalanduse lisandväärtuse osakaalu suurendamine SKPs 6 %-ni.</p> <p>Turustatud kala ja kalandustoodete koguse suurenemine 60 %.</p> <p>Uue nüüdisaegse kalandustaristu loomine ja täiustamine:</p> <p>kolm kalasadamat; 15 uut paadisadamat; 200 kalasaagi lossimise kohta; 30 uut kalaturgu; 15 kalatöötlemisettevõtet ja 300 külmahelarajatist.</p> <p>Sisevee- ja süvamerekalapüügi mahu suurenemine 40 %.</p>	<p>Kalanduse lisandväärtuse osakaalu suurendamine SKPs 13 %-ni.</p> <p>Turustatud kala ja kalandustoodete koguse suurenemine 85 %.</p> <p>Sisevee- ja süvamerekalapüügi mahu suurenemine 60 %.</p> <p>Viis uut kalasadamat; 25 uut paadisadamat; 400 kalasaagi lossimise kohta; 60 uut kalaturgu; 40 kalatöötlemisettevõtet; 500 külmahelarajatist.</p>	<p>Kalanduse lisandväärtuse osakaalu suurendamine SKPs (%).</p> <p>Toodetud ja turustatud kala ning kalandustoodete arvu suurenemine (%).</p> <p>Kalamüügikohtade arvu suurenemine.</p> <p>Kindlustatud turgude arvu suurenemine.</p> <p>Ajakohastatud ja moderniseeritud kalapüügi- ning kala käitlemis- ja töötlemistaristute arv.</p> <p>Uute ehitatud kalasadamate arv.</p> <p>Uute ehitatud saagi lossimiskohtade arv.</p> <p>Sisevee- ja süvamerekalapüügi lubade arvu suurenemine.</p> <p>Külmaahelarajatiste arvu suurenemine.</p> <p>Lisandväärtusega kala ja kalandustoodete arvu ja eri liikide arvu suurenemine.</p> <p>Uute nüüdisaegsete kalalaevade arv.</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
	Tagada kalavarude tõhus majandamine, kaitse ja säilitamine.	<p>Akvakultuuritaristu ei vasta nüüdisaja tasemele.</p> <p>Vähe andmeid kalavarude ja kalanduse kohta.</p>	<p>Olemasolevate vesiviljelusettevõtete, haudemajade ja aretuskeskuste ajakohastamine ja moderniseerimine, et suurendada vesiviljelustoodangut 10 %.</p> <p>Asjakohaste vesiviljelustehnoloogiate kasutuselevõtmine.</p> <p>Poliitilise, õigusliku ja reguleeriva raamistiku väljatöötamine kalandusalase teabe jagamiseks.</p> <p>Siseveekogude ja suurte järvede kalavarude kindlaksmääramine.</p>	<p>Olemasolevate vesiviljelusettevõtete, haudemajade ja aretuskeskuste ajakohastamine ja moderniseerimine, et suurendada vesiviljelustoodangut 20 %.</p> <p>Vahendite hankimine andmete kogumiseks, töötlemiseks ja levitamiseks.</p> <p>Kalavarude kindlaksmääramine territoriaalvetes ja majandusvööndis.</p>	<p>Vesiviljelustoodang moodustab 30 % kalandustoodangust.</p> <p>Usaldusväärse, toimiva ja tervikliku kalandusandmebaasi ja kalanduse infosüsteemi loomine.</p> <p>Kalavarude kindlaksmääramine siseveekogudes ja meres.</p>	<p>Uute vesiviljelusettevõtete arv.</p> <p>Uute haudemajade ja aretuskeskuste arv.</p> <p>Ajakohastatud ja moderniseeritud vesiviljelusettevõtete, haudemajade ja aretuskeskuste arv.</p> <p>Kasutusele võetud ja välja arendatud asjakohased vesiviljelustehnoloogiad.</p> <p>Kalanduse infosüsteem toimib.</p> <p>Kalandusandmebaas on loodud ja toimib.</p> <p>Hangitud seadmete arv ja liik.</p> <p>Koostatud ja levitatud väljaannete arv.</p> <p>Nende veekogude arv, mille kalavarud on teada.</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
		Olemas on teave ebaseadusliku kalapüügi ja -kaubanduse kohta.	Seire-, kontrolli- ja järelevalvesüsteemi loomine piirkonnas.	Seire-, kontrolli- ja järelevalvesüsteemi kasutuselevõtmine.	Kriitiliste elupaikade ja veeorganismide mitmekesisuse kaitse ja säilitamine.	Ebaseadusliku kalapüügi ja kaubanduse vähenemine (%). Kriitilise tähtsusega elupaikade arv, mille olukorda on parandatud. Nende väljasuremisohus või ohustatud kalaliikide arv ja liik, mis on säilitatud. Hangitud seire-, kontrolli- ja järelevalveseadmete arv ja liik. Veeorganismide mitmekesisuse paranemine.
4. VEEVARUDE MAJANDAMINE						
4.1. Veevarud	Töötada välja piirkonna veevarude säästva kasutamise ja majandamise strateegia. Arendada veevarustustaristut niisutamise ja muude tootmiseesmärkide tarbeks. Edendada piirkondlikku koostööd piiriüleste veevarude säästval kasutamisel.	EACs kasutatakse vähe vett põllumajanduslikuks tootmiseks. Niisutamiseks kasutatavat veevarustustaristut on EAC piirkonnas vähe arendatud. EACs tehakse ühiste veevarude kasutamisel piirkondlikku koostööd.	Poliitilise, õigusliku ja reguleeriva raamistiku väljatöötamine. Veevarustustaristu teostatavusuuringute tegemine, projekteerimine ning hanke korraldamine. Poliitilise, õigusliku ja reguleeriva raamistiku läbivaatamine.	Haldussuutlikkuse arendamine, institutsioonilise raamistiku väljatöötamine. Ehitatud ja kasutusele on võetud vähemalt viis veevarustussüsteemi. Institutsioonilise raamistiku suutlikkuse suurendamine.	Piirkonna veevarude säästev kasutamine ja kestlik majandamine. Ehitatud ja kasutusele on võetud vähemalt kümme veevarustussüsteemi. Praktilised meetmed.	Loodud on poliitiline, õiguslik ja institutsiooniline raamistik. Tehtud teostatavusuuringute arv. Ehitatud ja kasutusele võetud veevarustusjaamade arv. Poliitiline, õiguslik ja institutsiooniline raamistik on loodud ja toimib.

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
5. ERASEKTORI ARENDAMINE						
	Edendada erasektori arengut, suurendada investeeringuid ning tarne- ja konkurentsivõimet.	<p>Ida-Aafrika Ühenduse erasektori arengustrateegia.</p> <p>EAC investeeringute raamistiku juhend.</p> <p>Piirkondlik konkurentsipoliitika.</p>	<p>Asjakohased institutsioonilise, poliitilise, õigusliku ja reguleeriva raamistiku reformid.</p> <p>Institutsioonilise suutlikkuse suurendamine erasektori arengu ja investeeringute edendamise toetamiseks.</p> <p>Raamistiku loomine partnerluste, ühisettevõtete, alltöövõtu, allhangete ja sidemete loomiseks ja tihendamiseks.</p>	<p>Üldisesse äritegevusse integreeritud mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate arvu suurenemine (%).</p> <p>Uute majandusharude loomine ja olemasolevate majandusharude ümberkorraldamine.</p> <p>EAC erasektori juurdepääsu parandamine ELi finantsasutuste (EIP, Ettevõtluse Arenduskeskus, põllumajanduse ja maapiirkondadega seotud koostöö tehniline keskus) vahenditeile.</p>	<p>Nende Ida-Aafrika Ühenduse ettevõtjate arvu suurenemine, kes ekspordivad Ida-Aafrika Ühenduse piirkonnas valmistatud tooteid ELi turule (%).</p> <p>Välismaised otseinvesteeringud on suurenenud.</p> <p>Ekspordimahu ja sissetulekute suurenemine.</p>	<p>EAC investeeringute raamistik toimib.</p> <p>Investeeringute ja ettevõtluse arengu soodustamise paranemine.</p> <p>Tarne- ja konkurentsivõime paranemine, majanduse mitmekesisumise ja lisandväärtuse suurenemine.</p> <p>Avaliku ja erasektori partnerluse poliitiline ja reguleeriv raamistik.</p> <p>Välismaiste otseinvesteeringute suurenemine (%) ja sõlmitud partnerluslepingute arvu suurenemine (%).</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
			Asjakohaste haldusstruktuuride, sealhulgas ühtsete kontaktpunktide loomine investeerimise toetuseks. EAC avaliku ja erasektori partnerluse raamistiku loomine.	Juurdepääs madalama intressimääraga taskukohastele laenudele.		Eksporditulu aastane suurenemine (%). Ettevõtete rahastamise ja investeringute suurenemine ELi finantsasutustest saadud vahendite abil (%). Erasektori investeerimisprojektide rahastamiseks loodud erifondid ja nende kasutamine erasektori poolt. ELi investeringute suurenemine EACs (%). Ettevõtete tootmisvõimsuse rakendamise suurenemine (%). ELi turule suunatud EAC ekspordi mahu suurenemine (%).
6. TURULEPÄÄSU KÜSIMUSED						
6.1. Sanitaar- ja fütosanitaarmeetmed, tehnilised kaubandustõkked	Arendada kaubandusega seotud lepingute täitmise suutlikkust.	EAC on sõlminud sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete protokollid.	EAC sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete protokollid ja selles sisalduvate meetmete ülevõtmine kõigis EAC partnerriikides. Põllumajandustoodete identifitseerimise, registreerimise ja jälgitavuse süsteemide loomine. EAC piirkonnasisese kaubanduse osatähtsuse suurenemine 30 %-ni.	EAC sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete protokollid ellurakendamine. EAC piirkonnasisese kaubanduse osatähtsuse suurenemine 50 %-ni.	Toiduohutuse ning looma- ja taimetervise sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete tippkeskuste rajamine. EAC piirkonnasisese kaubanduse osatähtsuse suurenemine 80 %-ni.	Looma- ja taimetervise ning toiduohutuse paranemine tõhusate hoiatussüsteemide tulemusena (%). EAC piirkonnasisese kaubanduse osatähtsuse suurenemine (%).

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
		1 500 standardit 2 500st EAC standardist on rahvusvaheliste standarditega ühtlustatud.	<p>1 000 standardit ühtlustatud.</p> <p>EAC osalemine standardimisorganisatsioonides.</p> <p>EAC tehniliste normide korra väljatöötamine.</p> <p>Tehniliste kaubandustökete ühise seirekomitee loomine majanduspartnerluslepingu rakendamise kahe aasta jooksul.</p> <p>Tehniliste kaubandustökete ning sanitaar- ja fütosanitaarmeetmete pehmet ja kõva taristut hõlmava suutlikkuse suurendamine jälgitavuse, inspekteerimise, akrediteerimise, riskianalüüsi, standardite ja sertifitseerimise aspektis.</p> <p>EAC tehniliste normide ühtlustamine ja nendest teatamine.</p> <p>Teabevahetus</p>	<p>Rahvusvaheliste standardite vastuvõtmine.</p> <p>Süsteemide ja toodete sertifitseerimine.</p> <p>Tehnosiire.</p>	Akrediteeritud vastavushindamisasutused.	<p>Kõrvaldatud tehniliste tökete arv.</p> <p>Katsete ja sertifikaatide vastastikune tunnustamine.</p> <p>Teabe ulatuslikum avaldamine EAC portaalis.</p>

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
6.2. Toll ja kaubanduse lihtsustamine	Tollialaste õigusaktide ja tollimenetluste ühtlustamine ja rakendamine.	EAC tollihaldusseadus on vastu võetud. Kõik EAC partnerriigid on Maailma Tolliorganisatsiooni liikmed.	Suutlikkuse suurendamine pehme tollitaristu ning tollisüsteemide ja -menetluste vallas. Laevade teenindusaja lühendamine 11–14 päevast 2011. aastal 6 päevani 2017. aastal. Laaditud impordikonteinerite keskmise ooteaja vähendamine nelja päevani.	Tolliprotseduurid ja -menetlused on ühtlustatud. Ühekordse kontrolliga piiripunktide sisseseadmine. Laevade teenindusaja vähendamine kolme päevani. Laaditud impordikonteinerite keskmise ooteaja vähendamine kahe päevani.	Piiriületuspunkti teenindusaja lühendamine ühe päevani. Laaditud impordikonteinerite keskmise ooteaja vähendamine ühe päevani.	Ühe tunni jooksul peale- ja mahalaaditavate konteinerite arvu suurenemine. Laevade teenindusaja lühenemine. Tollialaste õigusaktide ja tollimenetluste täielik ühtlustamine ja rakendamine.

Koostöövaldkond	Eesmärgid	Lähtepunkt (2013)	Sihid			Tulemusnäitajad
			Lühiajalised (3 aastat)	Keskmise pikkusega (5 aastat)	Pikaajalised (2033)	
7. MAJANDUSPARTNERLUSLEPINGUGA KOHANDAMISE KULUD						
7.1. Majanduspartnerluslepinguga kohandamise meetmed	Käsitleda majanduspartnerluslepingu rakendamisest tulenevaid tegelikke ja võimalikke probleeme.	Majanduspartnerluslepinguga kohandamise fondi ei ole loodud.	Majanduspartnerluslepinguga kohandamise fondi loomine, et katta võimalikku kahju, mis on tingitud valitsemissektori tulude vähenemisest tollitariifide kaotamise või nende olulise vähendamise tulemusena.	Valitsuse tulude võimaliku vähenemise hindamine. Kokkulepitud kahjumi hüvitamine. Toiduainete netoimportijatele mõeldud hüvitiste hindamine. EAC saamata jäänud eksporditulu hüvitamise hindamine.	Makromajandusliku stabiilsuse saavutamise võime parandamine.	Valitsemissektori tulude vähenemise katmiseks välja makstud kohandamistoetuste summa. Makromajanduslike näitajate vastavus: majanduskasv üle 7 % SKPst, stabiilne eelarve puudujääk ja inflatsioonimäär.
7.2. Ressursside kasutuselevõtmine	Võtta koos ja eraldi kasutusele rahastus piirkondliku integratsiooni ja majanduspartnerluslepingu arengustrateegiate jaoks.	Euroopa Arengufondi, ELi liikmesriikide ja teiste arengupartnerite, erasektori ja EAC partnerriikide toetused.	Majanduspartnerluslepingu fondi loomine. Vahendite kasutuselevõtmine ühiselt ja eraldi. Teostatavusuuringud tehtud.	EAC majanduspartnerluslepingu arendusprojektide (sisalduvad majanduspartnerluslepingu arengumaatriksis) rahastamine ja rakendamine.	Kaubandusega seotud taristu väljaarendamine.	EAC partnerriikide, ELi, teiste arengupartnerite ja erasektori eraldatud rahaliste vahendite summa. Kasutatud vahendite summa. Rakendatud projektide ja programmide arv.

IIIa ja IIIb lisa kasutatud lühendid

Lühend	
WB	World Bank (Maailmapank)
TMEA	organisatsioon TradeMark East Africa
GoR	Government of Rwanda (Rwanda valitsus)
ToR	Terms of Reference (pädevus)
BAD	Banque Africaine de Développement (sama nagu AfDB: Aafrika Arengupank)
AfDB	African Development Bank (Aafrika Arengupank)
BNSF	BNSF Railway (endine Burlington Northern and Santa Fe Railway)
USTDA	US Trade and Development Agency (USA Kaubandus- ja Arenguagentuur)
CPSC	Canadian Pacific Consulting Services (Kanada Vaikse ookeani konsultatsiooniteenused)
EoI	Expression of interest (huviavaldus)
Tz	Tanzania (Tansaania)
GOT/GoT	Government of Tanzania (Tansaania valitsus)
JICA	Japan International Cooperation Agency (Jaapani rahvusvahelise koostöö agentuur)
NEPAD-IPPF	New Partnership for Africa's Development – Infrastructure Project Preparation Facility (Aafrika arengu uus partnerlus – Infrastruktuuriprojektide ettevalmistamise vahend)
CDE	Centre for the Development of Enterprise (ettevõtluse arenduskeskus)
CTA	Technical Centre for Agricultural and Rural Cooperation (põllumajanduse ja maapiirkondadega seotud koostöö tehniline keskus)
NFIC	Net Food Importing Countries (toiduainete netoimportijariigid)
TPA	Tanzania Ports Authority (Tansaania sadamavaldaja)
HLI	Higher Learning Institutions (kõrgkoolid)

ÜHISDEKLARATSIOON
EUROOPA LIIDUGA TOLLILIIDU LOONUD
RIIKIDE KOHTA

EL tuletab meelde, et riikidel, kes on loonud ELiga tolliliidu, on kohustus viia oma kaubandusrežiim ELi omaga vastavusse, ja mõnel riigil on kohustus sõlmida sooduslepingud nende riikidega, kellel on soodusleping ELiga.

Sellega seoses märgivad lepinguosalised, et Ida-Aafrika Ühenduse partnerriik või partnerriigid alustab või alustavad läbirääkimisi eesmärgiga sõlmida kahepoolne leping, millega kehtestatakse vabakaubanduspiirkond vastavalt GATTi XXIV artiklile, riikidega,

- a) kes on loonud ELiga tolliliidu ning
- b) kelle toodetele ei võimaldata käesoleva lepingu alusel tariifikontsessioone.

Ida-Aafrika Ühenduse partnerriik/partnerriigid on valmis selles küsimuses tulevikus läbirääkimisi alustama.

KAUBANDUS JA KESTLIK ARENG

ARTIKKEL 1

Kontekst ja eesmärgid

1. Lepinguosalisel meenutavad Rio de Janeiro 3.–14. juunil 1992 toimunud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) keskkonna- ja arengukonverentsil vastu võetud keskkonna- ja arengukava Agenda 21 ja Rio keskkonna- ja arengudeklaratsiooni, Johannesburgis 26. augustist kuni 4. septembrini 2002. aastal toimunud ülemaailmse kestliku arengu tippkohtumise rakenduskava, Genfis 10. juunil 2008 toimunud Rahvusvahelise Töökonverentsi 97. istungjärgul vastu võetud ILO deklaratsiooni sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta, ÜRO 2012. aasta kestliku arengu konverentsi lõppdokumenti „Soovitud tulevikuvision“, mis kiideti heaks 27. juulil 2012 vastu võetud ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 66/288, lõppdokumenti „Muudame oma maailma: kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 ja 17 kestliku arengu eesmärki“ (edaspidi „kestliku arengu tegevuskava 2030“), mis kiideti heaks 25. septembril 2015 vastu võetud ÜRO Peaassamblee resolutsiooniga 70/1, ning Genfis 21. juunil 2019 toimunud Rahvusvahelise Töökonverentsi 108. istungjärgul vastu võetud ILO sajanda aastapäeva deklaratsiooni töö tuleviku kohta.
2. Lepinguosalisel tunnistavad, et kestlik areng hõlmab majandusarengut, sotsiaalset arengut ja keskkonnakaitset, kusjuures kõik kolm on vastastikku sõltuvad ja üksteist tugevdavad, ning kinnitavad oma kindlat tahet edendada rahvusvahelise kaubanduse ja investeringute arengut viisil, mis aitab kaasa kestliku arengu eesmärgi saavutamisele.

3. Lepinguosalised tunnistavad tungivat vajadust tegeleda kliimamuutustega, nagu see on kavandatud valitsustevahelise kliimamuutuste eksperdirühma (IPCC) eriaruandes „Gloaalne soojenemine 1,5 °C võrra“, et aidata kaasa kestliku arengu majanduslike, sotsiaalsete ja keskkonnaalaste eesmärkide saavutamisele.
4. Eespool toodud silmas pidades on käesoleva lisa eesmärk edendada kestliku arengu, esmajoones selle töö-1 ja keskkonnamõõdme integreerimist lepinguosaliste vahelistesse kaubandus- ja investeerimissuhetesse, muu hulgas dialoogi ja koostöö süvendamise kaudu.

ARTIKKEL 2

Reguleerimisõigus ja kaitsetase

1. Lepinguosalised tunnistavad kummagi lepinguosalise õigust määrata kindlaks oma kestliku arengu põhimõtted ja prioriteedid, kehtestada sobilikuks peetav riikliku keskkonna- ja töökaitse tase ning võtta vastu oma asjakohased õigusnormid ja poliitikameetmed või neid muuta. Need tasemed, normid ja meetmed peavad olema kooskõlas kummagi lepinguosalise kohustusega järgida käesolevas lisas osutatud lepinguid ja rahvusvaheliselt tunnustatud standardeid.
2. Kumbki lepinguosaline püüab tagada, et tema asjakohased õigusnormid ja poliitikameetmed näevad ette ja soodustavad keskkonna- ja töökaitse kõrget taset, ning seab eesmärgi kõnealuseid tasemeid, norme ja meetmeid veelgi parandada.

¹ Käesolevas lisas tähendab mõiste „töö“ inimväärse töö tagamise suunistes esitatud ILO strateegilisi eesmärke, mis on välja öeldud ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta.

3. Lepinguosaline ei nõrgenda ega alanda oma keskkonna- või tööalaste õigusnormidega ette nähtud kaitse taset selleks, et soodustada kaubandust või investeeringuid.
4. Lepinguosaline ei loobu kaubanduse või investeeringute soodustamiseks oma keskkonna- või tööalaste õigusnormide täitmise tagamisest ega kaldu neist muul viisil kõrvale ega paku vastavaid võimalusi.
5. Lepinguosaline ei jäta kaubanduse või investeeringute soodustamise eesmärgil järjepideva või korduva tegevuse või tegevusetuse kaudu tõhusalt tagamata oma keskkonna- või tööalaste õigusnormide täitmist.
6. Lepinguosalised tunnustavad teineteise kaubandus- ja investeerimispuudlustega seotud arengupõhimõtteid ja -prioriteete kooskõlas WTO lepingu eri- ja diferentseeritud kohtlemist käsitlevate sätete ning kummagi lepinguosalise kohustusega järgida käesolevas lisas osutatud lepinguid ja rahvusvaheliselt tunnustatud standardeid.

ARTIKKEL 3

Mitmepoolsed tööstandardid ja töösuhteid käsitlevad kokkulepped

1. Lepinguosalised kinnitavad oma kindlat tahet edendada rahvusvahelise kaubanduse arengut viisil, mis soodustab inimväärse töö tagamist kõigile, nagu on väljendatud ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta.

2. Kooskõlas 28. juunil 1919 allkirjastatud Versailles' lepingu XIII osana vastu võetud ILO põhiseadusega ning Genfis 18. juunil 1998. aastal toimunud Rahvusvahelise Töökonverentsi 86. istungjärgul vastu võetud ja 2022. aastal toimunud 110. istungjärgul muudetud ILO tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste deklaratsiooni ja selle järelmeetmetega, järgib, edendab ja rakendab kumbki lepinguosaline ILO põhikonventsioonides sätestatud tööalaste põhiõiguste põhimõtteid, mis on järgmised:
- a) ühinemisvabadus ja kollektiivlääbirääkimiste õiguse tegelik tunnustamine;
 - b) kõigi sunniviisilise töö vormide kaotamine¹;
 - c) lapstööjõu kasutamise tegelik lõpetamine;
 - d) tööhõive ja kutsealaga seotud diskrimineerimise kõrvaldamine ning
 - e) ohutu ja tervislik töökeskkond.
3. Kumbki lepinguosaline teeb jätkuvaid ja pidevaid jõupingutusi ILO põhikonventsioonide ratifitseerimiseks, kui nad ei ole seda veel teinud.
4. Lepinguosalised vahetavad korrapäraselt teavet ILO poolt ajakohaseks tunnistatud ILO konventsioonide või protokollide ratifitseerimise seisuga ja tehtud edusammude kohta.

¹ Sellega seoses rõhutavad lepinguosalistes, kui oluline on ratifitseerida sunniviisilise töö konventsiooni 2014. aasta protokoll, mille võttis vastu ILO peakonverents Genfis 11. juunil 2014 toimunud Rahvusvahelise Töökonverentsi 103. istungjärgul.

5. Kumbki lepinguosaline rakendab tõhusalt Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigi või partnerriikide ja ELi liikmesriikide ratifitseeritud ILO konventsioone.
6. Meenutades ILO deklaratsiooni sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta, tunnistavad lepinguosaliselised, et tööalaste aluspõhimõtete ja põhiõiguste rikkumist ei tohi kasutada õiguspärase suhtelise eelise saamiseks ning tööstandardeid ei tohiks kasutada proteksionistliku kaubanduse eesmärgil.
7. Kumbki lepinguosaline edendab oma õiguse ja tavadega ILO inimväärse töö tegevuskava, nagu on märgitud ILO deklaratsioonis sotsiaalse õigluse ja õiglase globaliseerumise kohta, ning teeb seda eelkõige seoses järgmisega:
 - a) kõigile inimestele inimväärsete töötingimuste võimaldamine, muu hulgas töötasu, tööaja, sotsiaalkindlustuse, muude töötingimuste ja sotsiaalkaitse seisukohast;
 - b) sotsiaaldialoog tööküsimustes töötajate, tööandjate ja nende vastavate organisatsioonide vahel ning asjaomaste valitsusasutustega.
8. Kooskõlas ILO raames võetud kohustustega teeb kumbki lepinguosaline järgmist:
 - a) võtab vastu ja rakendab töötingimuste ning tervishoiu ja tööohutusega seotud meetmeid ja strateegiaid, mis hõlmavad hüvitise maksmist tööõnnetuse või kutsehaiguse korral;

- b) rakendab tõhusat tööinspeksioonisüsteemi.
9. Lepinguosalised teevad ühiselt jõupingutusi, et süvendada oma koostööd tööpoliitika ja töömeetmete kaubandusaspекtide valdkonnas kahepoolisel ja piirkondlikul tasandil ning asjakohastel juhtudel rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas ILO raames. See koostöö võib muu hulgas hõlmata järgmist:
- a) ILO põhikonventsioonide, prioriteetsete konventsioonide ja muude ajakohastatud konventsioonide rakendamine;
 - b) inimväärne töö, sealhulgas kaubanduse ning täieliku ja tootliku tööhõive, tööturu kohandamise, tööõiguse põhireeglite, ülemaailmsetes tarneahelates inimväärse töö tagamise, sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse, sotsiaaldialoogi ja soolise võrdõiguslikkuse vahelised seosed;
 - c) tööjõualaste õigusnormide ja standardite mõju kaubandusele ja investeeringutele ning kaubandus- ja investeerimisalaste õigusnormide mõju tööjõule.
10. Koostöövaldkondade kindlaksmääramisel ja koostöö tegemisel võtavad lepinguosalised vajadust mööda nõuetekohaselt arvesse töötajate, tööandjate ja kodanikuühiskonna organisatsioonide esindajate seisukohti.

ARTIKKEL 4

Kaubandus ja sooline võrdõiguslikkus

1. Lepinguosalised tunnistavad, et kaasav kaubanduspoliitika aitab edendada naiste majanduslikku võimestamist ja soolist võrdõiguslikkust kooskõlas kestliku arengu eesmärgiga nr 5, milles on kokku lepitud kestliku arengu tegevuskavas aastani 2030, ning kooskõlas 2017. aasta detsembris Buenos Aireses toimunud WTO ministrite konverentsil vastu võetud kaubanduse ja naiste majandusliku võimestamise ühisdeklaratsiooni eesmärkidega. Lepinguosalised hindavad naiste suurt panust majanduskasvu nende osalusega majandustegevuses, sealhulgas rahvusvahelises kaubanduses. Lepinguosalised kohustuvad rakendama käesoleva lepingu sätteid viisil, mis soodustab ja suurendab soolist võrdõiguslikkust.
2. Lepinguosalised püüavad süvendada oma kaubandussuhteid ja koostööd kooskõlas oma rahvusvaheliste kohustustega viisil, mis tagab naistele ja meestele tegelikult võrdsed võimalused ja võrdse kohtlemise käesoleva lepingu sätete kohaldamisel, sealhulgas tööhõive ja elukutse küsimustes.
3. Kumbki lepinguosaline täidab tõhusalt oma kohustusi, mis tulenevad soolist võrdõiguslikkust ja naiste õigusi käsitlevatest rahvusvahelistest lepingutest, mille osaline ta on, sealhulgas kohustusi, mis tulenevad ÜRO Peaassamblee poolt 18. detsembril 1979 vastu võetud konventsioonist naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta, pidades eelkõige silmas selle sätteid, mis on seotud naiste diskrimineerimise likvideerimisega majanduselus ja tööhõive valdkonnas. Sellega seoses kordavad lepinguosalist kohustusi, mille nad on endale võtnud käesoleva lisa artikli 3 alusel, sealhulgas kohustusi, mis on seotud soolist võrdõiguslikkust käsitlevate ILO konventsioonide tõhusa rakendamise ning tööhõive ja kutsealaga seotud diskrimineerimise kõrvaldamisega.

4. Kumbki lepinguosaline püüab tagada, et tema asjakohases õiguses ja poliitikas nähakse meestele ja naistele ette võrdsed õigused, võrdne kohtlemine ja võrdsed võimalused ning edendatakse sellist lähenemisviisi. Kumbki lepinguosaline püüab sellist õigust ja poliitikat parandada, ilma et see piiraks kummagi lepinguosalise õigust kehtestada oma antava kaitse ulatus ja tasemed, et tagada meestele ja naistele võrdsed võimalused. See õigus ja poliitika peavad olema kooskõlas kummagi lepinguosalise kohustustega järgida käesolevas artiklis osutatud lepinguid ja rahvusvaheliselt tunnustatud standardeid.
5. Lepinguosalisel kordavad käesoleva lisa artiklist 2 tulenevaid kohustusi seoses oma õigusnormidega, mille eesmärk on tagada sooline võrdõiguslikkus või naiste ja meeste võrdsed võimalused.
6. Lepinguosalisel tegutsevad kahepoolsete sidemete raames või asjakohastel juhtudel muudel rahvusvahelistel foorumitel selle nimel, et süvendada oma koostööd soolise võrdõiguslikkuse poliitika ja sellega seotud meetmete kaubandusaspektide valdkonnas, sealhulgas seoses meetmetega, mille eesmärk on tagada, et naistel, muuhulgas töötajatel, ärinaistel ja ettevõtjatel on suutlikkus ja paremad tingimused kasutada käesoleva lepinguga loodavaid võimalusi ja saada neist kasu. Selline koostöö võib muu hulgas hõlmata teabe ja parimate tavade vahetamist soo järgi rühmitatud andmete kogumise ja kaubanduspoliitika soolise analüüsi vallas.
7. Lepinguosalisel on ühel meelel, et on oluline jälgida ja hinnata oma riiklikke menetlusi järgides käesoleva lepingu rakendamise mõju soolisele võrdõiguslikkusele ja naiste võrdsetele võimalustele kaubanduse valdkonnas.

ARTIKKEL 5

Mitmepoolne keskkonnaalane juhtimine ja mitmepoolsed keskkonnalepingud

1. Lepinguosalised tunnistavad rahvusvahelise keskkonnaalase juhtimise tähtsust, ÜRO Keskkonnaassamblee (UNEA) kui ÜRO Keskkonnaprogrammi (UNEP) juhtorgani ning mitmepoolsete keskkonnalepingute rolli rahvusvahelise üldsuse reaktsioonis üleilmsetele või piirkondlikele keskkonnaprobleemidele, ning rõhutavad vajadust suurendada kaubandus- ja keskkonnapoliitika, -normide ja -meetmete vastastikust toetavust.
2. Lõiget 1 silmas pidades rakendab kumbki lepinguosaline tõhusalt mitmepoolseid keskkonnalepinguid, protokolle ja muudatusi, mille ta on ratifitseerinud.
3. Lepinguosalised vahetavad korrapäraselt teavet mitmepoolsete keskkonnalepingute, sealhulgas nende protokollide ja muudatuste ratifitseerimise seisuga kohta.
4. Lepinguosalised kinnitavad kummagi lepinguosalise õigust võtta vastu või jätta kehtima meetmeid selliste mitmepoolsete keskkonnalepingute eesmärkide edendamiseks, mille osalised nad on. Lepinguosalised tulevad meelde, et mitmepoolsete keskkonnalepingute rakendamiseks võetud või rakendatud meetmed võivad olla õigustatud käesoleva lepingu VIII osa alusel.

5. Lepinguosalised teevad ühiselt jõupingutusi, et süvendada oma koostööd keskkonnapoliitika ja -meetmete kaubandusaspektide valdkonnas kahepoolset ja piirkondlikul tasandil ning asjakohastel juhtudel ka rahvusvahelistel foorumitel, muuhulgas ÜRO kestliku arengu kõrgetasemelisel poliitilisel foorumil, ÜRO Keskkonnaprogrammis, ÜRO Keskkonnaassamblees, mitmepoolsete keskkonnalepingute raames ja WTOs. See koostöö võib hõlmata järgmist:
- a) kaubanduse ja keskkonna vastastikust toetavust edendavad meetmed ja poliitika, sealhulgas:
 - poliitikat ja praktilist rakendamist käsitleva teabe jagamine ning selliste algatuste edendamine, mille eesmärk on soodustada üleminekut ringmajandusele;
 - kestliku tootmise ja tarbimisega, keskkonnasäästliku majanduskasvuga ja saaste vähendamise seotud algatuste edasiviimine;
 - poliitikat ja praktilist rakendamist käsitleva teabe vahetamine ning ühiste seisukohtade soodustamine mitmepoolsete keskkonnalepingute raames;
 - b) algatused keskkonnakaupade ja -teenustega kauplemise ja nendesse investeerimise soodustamiseks, sealhulgas nendega seotud tariifsete ja mittetariifsete tõkete kõrvaldamise teel;
 - c) keskkonnaõiguse ja -standardite mõju kaubandusele ja investeringutele või kaubandus- ja investeerimisõiguse mõju keskkonnale;
 - d) muud mitmepoolsete keskkonnalepingute, sealhulgas nende protokollide ja muudatuste ning rakendamise kaubandusaspektid.

6. Lepinguosalised võtavad oma koostöömeetmete kindlaksmääramisel ja rakendamisel vajadust mööda nõuetekohaselt arvesse asjaomase üldsuse ja huvitatud sidusrühmade seisukohti või panust ning võivad neid sidusrühmi vajaduse korral oma tegevusse täiendavalt kaasata.

ARTIKKEL 6

Kaubandus ja kliimamuutused

1. Lepinguosalised tunnistavad kiireloomuliste meetmete tähtsust võitluses kliimamuutuste ja nende mõju vastu ning kaubanduse rolli selle eesmärgi poole püüdlemisel kooskõlas New Yorgis 9. mail 1992 sõlmitud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni, 12. detsembril 2015 ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni alusel vastu võetud Pariisi kliimakokkuleppe ning muude mitmepoolsete keskkonnalepingute ja mitmepoolsete kliimamuutustealaste juriidiliste dokumentidega.
2. Lõiget 1 silmas pidades rakendab kumbki lepinguosaline tulemuslikult ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni ja Pariisi kliimakokkulepet.
3. Lõikest 2 tulenev kohustus rakendada tulemuslikult Pariisi kliimakokkulepet sisaldab kohustust hoiduda igasugusest tegevusest või tegevusetusest, mis kahjustab oluliselt Pariisi kliimakokkuleppe eesmärki.
4. Lõikes 3 osutatud kohustuse rikkumise korral võib lepinguosaline võtta käesoleva lepinguga seotud asjakohaseid meetmeid. Asjakohased meetmed võetakse Cotonou lepingu artiklis 96 või selle jätkulepingu vastavates sätetes sätestatud korras, nagu on ette nähtud käesoleva lepingu artikli 136 lõikega 3.

5. Lõiget 1 silmas pidades teeb kumbki lepinguosaline järgmist:
- a) edendab kaubandus- ja kliimapoliitika ja -meetmete vastastikust toetavust ning aitab sellega kaasa üleminekule vähese kasvuhoonegaaside heitega, ressursitõhusale ringmajandusele ja kliimamuutuste suhtes vastupanuvõimelisele arengule;
 - b) hõlbustab tõkete kõrvaldamist kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise seisukohast eriti oluliste kaupade ja teenuste, näiteks taastuenergia ning energiatõhusate toodete ja teenustega kauplemiselt ja nendesse investeerimiselt.
6. Lepinguosalisel tegutseval ühiselt selle nimel, et süvendada vastavalt vajadusele kahepoolset, piirkondlikku ja rahvusvahelistel foorumitel tehtavat koostööd kliimamuutuste poliitika ja meetmete kaubanduspektide küsimustes, sealhulgas koostööd ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni, Pariisi kliimakokkuleppe ja 16. septembril 1987. aastal Montrealis sõlmitud osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokoll (edaspidi „Montreali protokoll“) raames ning WTOs ja Rahvusvahelises Mereorganisatsioonis (IMO). See koostöö võib muuhulgas hõlmata järgmist:
- a) Pariisi kliimakokkuleppe rakendamise seotud poliitiline dialoog ja koostöö, näiteks kliimamuutustele vastupanu võime, taastuenergia, vähese CO₂ heitega tehnoloogia, energiatõhususe, CO₂ hinnastamise meetmete ettevalmistamise ja vastuvõtmise, muu hulgas heitkogustega kauplemise süsteemide, säästva transpordi, kestliku ja kliimamuutustele vastupanuvõimelise taristu arendamise ning heitkoguste seire edendamise vahendite küsimustes;
 - b) toetus IMOle selliste ulatuslike ja tulemuslike meetmete väljatöötamisel ja vastuvõtmisel, mida rakendatakse rahvusvahelises kaubanduses osalevatel laevadel kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks;

- c) osoonikihti kahandavate ainete (OKA) ja fluorosüsivesinike (HFC) ulatusliku järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise toetamine Montreali protokollil alusel, võttes meetmeid nende ainete tootmise ja tarbimise ja nendega kauplemise kontrollimiseks ning võttes kasutusele OKAde ja HFCde keskkonnasäästlikke alternatiive, ning ohutus- ja muude asjakohaste standardite ajakohastamine, samuti Montreali protokolliga reguleeritud ainetega ebaseadusliku kauplemise tõkestamine.

ARTIKKEL 7

Kaubandus ja elurikkus

1. Lepinguosalised tunnistavad elurikkuse kaitse ja säästva kasutamise tähtsust ning kaubanduse rolli nende eesmärkide taotlemisel kooskõlas asjaomaste mitmepoolsete keskkonnalepingutega, mille osalised nad on, sealhulgas 5. juunil 1992 Rio de Janeiros vastu võetud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja selle protokollide, 3. märtsil 1973 Washingtonis vastu võetud ohustatud looduslike looma- ja taimeliikidega rahvusvahelise kauplemise konventsiooni (CITES) ning nende alusel vastu võetud otsustega.
2. Lõiget 1 silmas pidades teeb kumbki lepinguosaline järgmist:
 - a) rakendab tõhusaid meetmeid, et võidelda looduslike liikidega kaubitsemise vastu, sealhulgas vajaduse korral suhetes kolmandate riikidega;

- b) toetab CITESis loetletud liikide pikaajalist kaitset ja säästvat kasutamist ning looma- ja taimeliikide lisamist CITESi liidesse, kui nende liikide kaitsestaatust peetakse rahvusvahelise kaubanduse tõttu ohustatuks, ning teeb korrapäraseid läbivaatamisi, mille tulemuseks võib olla soovitus muuta CITESi liiteid, et need kajastaksid nõuetekohaselt rahvusvahelise kaubanduse tõttu ohustatud liikide kaitsevajadusi;
 - c) soodustab kauplemist bioloogiliste ressursside säästvast kasutamisest saadud toodetega, et aidata säilitada elurikkust;
 - d) edendab geneetiliste ressursside ja nendega seotud põlisteadmiste kasutamisest saadava tulu õiglast ja erapooletut jaotamist kooskõlas bioloogilise mitmekesisuse konventsioonile lisatud Nagoya protokolliga, mis sõlmiti Nagoyas 29. oktoobril 2010;
 - e) võtab meetmeid elurikkuse kaitseks, kui see on kaubandusest ja investeringutest tuleneva surve all, eelkõige zoonoosi ja invasiivsete võõrliikide leviku vältimiseks.
3. Lepinguosalised tegutsevad ühiselt selle nimel, et süvendada kahepoolset, piirkondlikku ja vajaduse korral rahvusvahelistel foorumitel tehtavat koostööd elurikkuse valdkonna poliitika ja meetmete kaubandus aspektide küsimustes, sealhulgas bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ja CITESi raames. See koostöö võib hõlmata muuhulgas järgmist:
- a) bioloogiliste ressursside säästvast kasutamisest saadud toodete ja teenustega kauplemisega seotud algatused ja head tavad, mille eesmärk on kaitsta elurikkust;

- b) vastutustundlik kaubandus ning elurikkuse kaitse ja säästev kasutamine, sealhulgas looduskapitali ja ökosüsteemi arvestusmeetodite arendamine ja rakendamine, ökosüsteemide ja nende teenuste ning nendega seotud majandushoobade väärtuse hindamine ning elurikkusega seotud meetmete integreerimine kaubandusse ja selle protsessidesse;
- c) võitlus looduslike liikidega kaubitsemise vastu, sealhulgas selliste algatuste kaudu, mille eesmärk on vähendada nõudlust looduslikest liikidest valmistatud ebaseaduslike toodete järele, ning selliste algatuste kaudu, mille eesmärk on tõhustada teabevahetust ja koostööd, õiguskaitset, vabatahtlikku tehnosiiret, vahetusprogramme ja suutlikkuse suurendamist;
- d) juurdepääs geneetilistele ressurssidele ning nende kasutamisest saadava tulu õiglane ja erapooletu jaotamine kooskõlas Nagoya protokolliga.

ARTIKKEL 8

Kaubandus ja metsad

1. Lepinguosalised tunnistavad metsade kaitse ja kestliku majandamise tähtsust keskkonnanfunktsioonide ning majanduslike ja sotsiaalsete võimaluste pakkumisel praegustele ja tulevastele põlvetele ning kaubanduse rolli selle eesmärgi taotlemisel.
2. Lõiget 1 silmas pidades teeb kumbki lepinguosaline järgmist:
 - a) rakendab meetmeid, mille abil tõkestada ebaseaduslikku metsaraiet ja seotud kaubandust, pidades vajaduse korral silmas ka kolmandaid riike, ja edendab seaduslikult ülestöötatud metsamaterjalist toodetega kauplemist;

- b) edendab metsade kaitset ja kestlikku majandamist ning ülestõttamisriigi õiguse kohaselt ja kestlikult majandatud metsadest saadud puidu ja puittoodetega kauplemist ja nende toodete tarbimist;
- c) vahetab teise lepinguosalisega teavet selliste kaubandusega seotud algatuste kohta, mis hõlmavad metsade kestlikku majandamist, metsakaitset ja -haldust, ebaseadusliku metsaraie tõkestamist ja muid vastastikust huvi pakkuvaid asjakohaseid poliitikavaldkondi, ning teeb koostööd eesmärgiga maksimeerida vastastikust huvi pakkuvate poliitikameetmete mõju ja vastastikust toetavust.
3. Lepinguosalised tõdevad, et raadamine on üks globaalse soojenemise ja elurikkuse vähenemise peamisi põhjuseid ning vahetavad teadmisi ja kogemusi selle kohta, kuidas soodustada raadamisvabadest tarneahelatest pärit toodete tarbimist ja nendega kauplemist, minimeerimaks riski, et nende turule tuuakse raadamise või metsade seisundi halvenemisega seotud tooteid.
4. Lepinguosalised tegutsevad ühiselt selle nimel, et süvendada vastavalt vajadusele kahepoolset, piirkondlikku ja rahvusvahelistel foorumitel tehtavat koostööd metsa kestliku majandamise kaubanduspektide küsimustes, metsade kaitse parandamisel, raadamise ja metsade seisundi halvenemise kõigi vormide minimeerimisel, metsatoodete jälgitavuse ja järelevalveahela parandamisel, teabevahetuse tõhustamise algatuste edendamisel, ebaseadusliku metsaraie tõkestamise ja metsade kliimamuutuste leevendamise rolli tugevdamisel, elurikkuse vähenemise vastases võitluses ning ring- ja biomajanduses.

ARTIKKEL 9

Kaubandus ning mere bioloogiliste ressursside kestlik majandamine ja vesiviljelus

1. Lepinguosalisel tunnistavad mere bioloogiliste ressursside ja mereökosüsteemide kaitsmise ja kestliku majandamise ning vastutustundliku ja säästva vesiviljeluse edendamise tähtsust ning kaubanduse rolli nende eesmärkide taotlemisel.
2. Lepinguosalisel tunnistavad, et ebaseaduslik, teatamata ja reguleerimata kalapüük (edaspidi „ETR-kalapüük“) takistab kalavarude säästvat kaitset ja majandamist ning avaldab negatiivset mõju kalurikogukondade, samuti kala ja kalandustoodetega kauplevate kogukondade toimetulekule. See kinnitab vajadust võtta meetmeid ETR-kalapüügi takistamiseks ja lõpetamiseks ning ülepüügi ja kalavarude jätkusuutmatu kasutamise probleemide lahendamiseks.
3. Lõikeid 1 ja 2 silmas pidades teeb kumbki lepinguosaline järgmist:
 - a) rakendab pikaajalisi kaitse- ja majandamismeetmeid ning kasutab säästvalt mere elusressursse, nagu see on ette nähtud ÜRO 10. detsembri 1982. aasta mereõiguse konventsiooni (UNCLOS) piirialade kalavarude ja pika rändega kalavarude kaitset ja majandamist käsitlevate sätete rakenduskokkuleppega (edaspidi „kalavarude kokkulepe“), mis sõlmiti 4. augustil 1995 New Yorgis, samuti ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni (FAO) poolt 24. novembril 1993 Roomas sõlmitud kokkulepet, millega ergutatakse avamerekalalaevu täitma rahvusvahelisi kaitse- ja majandamiseeskirju (edaspidi „eeskirjade täitmise kokkulepe“), ning FAO poolt 22. novembril 2009 Roomas sõlmitud lepingut sadamariigi võetavate meetmete kohta ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks (PSMA);

- b) tegutseb kooskõlas UNCLOSi, kalavarude kokkuleppe, eeskirjade täitmise kokkuleppe, FAO 31. oktoobri 1995. aasta resolutsiooniga 4/95 vastu võetud vastutustundliku kalapüügi juhendi ja PSMA põhimõtetega ning osaleb vajaduse korral FAO algatuses kalalaevade, külmveolaevade ja varustuslaevade ülemaailmse registri loomiseks;
- c) osaleb aktiivselt nende piirkondlike kalandusorganisatsioonide töös, milles ta on kas liige, vaatleja või koostööd tegev kolmas riik, eesmärgiga saavutada kalavarude hea majandamine ja säästev kalapüük, näiteks edendades teadusuuringuid ning võttes kaitse- ja majandamismeetmeid, mis põhinevad parimatel olemasolevatel teaduslikel andmetel, tugevdades nõuete täitmise mehhanisme, viies läbi korrapäraseid tulemuslikkuse hindamisi ning võttes vastu piirkondlike kalandusorganisatsioonide majandamismeetmeid, tehes nende üle tõhusat kontrolli ja järelevalvet, tagades nende täitmise ning võttes vajaduse korral vastu ja rakendades püügi dokumenteerimise süsteeme või sertifitseerimissüsteeme ja sadamariigi meetmeid;
- d) rakendab tõhusaid meetmeid ETR-kalapüügi vastu võitlemiseks, sealhulgas meetmeid, mille eesmärk on jätta ETR-kalapüügist saadud tooted kaubavoogudest välja, ja teeb koostööd jälgitavuse saavutamiseks vajaliku teabevahetuse hõlbustamiseks;
- e) edendab kestliku ja vastutustundliku vesiviljeluse arengut, võttes arvesse selle sektori majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnaaspekte ning pidades silmas FAO vastutustundliku kalapüügi juhendis sisalduvate eesmärkide ja põhimõtete rakendamist;

- f) toetab CITESis loetletud liikide pikaajalist kaitset ja säästvat kasutamist ning veeloomade ja -taimede liikide kandmist CITESi liidetes, kui nende liikide kaitsestaatust peetakse rahvusvahelise kaubanduse tõttu ohustatuks;
 - g) täidab 23. juunil 1979 Bonnis sõlmitud metsloomade rändliikide kaitse konventsiooni (Bonni konventsioon) ja selle alusel vastu võetud juriidiliste dokumentide nõudeid, mis käsitlevad rändliikide säästvat kaitset, kaaspüügi reguleerimist ja lossimisandmeid.
4. Lepinguosalised teevad ühiselt jõupingutusi, et süvendada oma koostööd ja vastastikust abi kalandus- ja vesiviljeluspoliitika ja -meetmete kaubandusaspektide valdkonnas kahepoolset ja piirkondlikul tasandil ning asjakohastel juhtudel rahvusvahelistel foorumitel, sealhulgas WTOs, piirkondlikes kalandusorganisatsioonides, FAOs ja muude selle valdkonna mitmepoolsete instrumentide raames, et edendada säästvat kalapüüki ja vesiviljelust ning kestlikult majandatud kalanduse ja vesiviljeluse abil saadud kalandustoodete ja mereandidega kauplemist. Lepinguosalised teevad tihedat koostööd ja kiirendavad oma jõupingutusi, et saavutada ÜRO kestliku arengu eesmärk nr 14 (ookeani- ja mereökosüsteemid), mille raames kaitstakse ja kasutatakse kestliku arengu saavutamiseks kestlikult ookeane, meresid ja mereressursse, hoides sealhulgas ära ja vähendades märkimisväärselt igasugust merereostust, eelkõige sellist, mis tuleneb maismaal toimuvast tegevusest, nagu mereprügi ja toitainetega saastumine, ning integreerides mereökosüsteemide kaitse kestliku sinise majanduse strateegiasse.

ARTIKKEL 10

Kestlikku arengut toetav kaubandus ja investeerimine

1. Lepinguosalised tunnistavad, et keskkonnakaitsega seotud või sotsiaalseid tingimusi parandada aitavate kaupade ja teenustega kauplemine ja nendesse investeerimine ning kestlikkuskavade või muude vabatahtlike algatuste edendamine võib oluliselt soodustada kestlikku arengut.
2. Selleks on lepinguosalised vastavalt käesoleva lepingu artiklitele 10 ja 11 kaotanud tollimaksud teiselt lepinguosaliselt pärit keskkonnakaupadelt.
3. Lisaks on lepinguosalised vastavalt käesoleva lepingu artiklile 3 võtnud kohustuse viia lõpule läbirääkimised keskkonnateenuste ja tootmistegevuse üle.
4. Lõiget 1 silmas pidades edendab ja hõlbustab kumbki lepinguosaline järgmiste kaupade ja teenustega kauplemist ning neisse investeerimist:
 - a) keskkonnakaubad ja -teenused;
 - b) kaubad, mis aitavad parandada sotsiaalseid tingimusi, ning
 - c) kaubad, mille suhtes kohaldatakse läbipaistvaid, faktilisi ja mitteeksitavaid kestlikkuse tagamise kavasid, nagu õiglase ja eetilise kaubanduse kavad ning ökomärgised.

5. Lõikes 4 osutatud kaubanduse ja investeringute edendamine ja hõlbustamine võib hõlmata järgmist:
- a) teadlikkuse suurendamise meetmed ning teavitus- ja hariduskampaaniad;
 - b) parima võimaliku tehnoloogia kasutuselevõttu soodustavate poliitikaraamistike vastuvõtmine;
 - c) läbipaistvate, faktiliste ja mitteeksitavate kestlikkuskavade kasutuselevõtu soodustamine eelkõige VKEde puhul;
 - d) seonduvate mittetariifsete tõkete kõrvaldamine ning
 - e) tuginemine asjakohastele rahvusvahelistele standarditele, näiteks ILO konventsioonidele ja suunistele või mitmepoolsetele keskkonnalepingutele, mida asjaomased organid korrapäraselt ajakohastavad.
6. Lepinguosalisel teevad ühiselt jõupingutusi, et süvendada oma koostööd käesoleva artikliga hõlmatud küsimuste kaubandusaspektide valdkonnas kahepoolsel ja piirkondlikul tasandil ning asjakohastel juhtudel rahvusvahelistel ja mitmepoolsetel foorumitel, muu hulgas teabe ja parimate tavade vahetamise ning teavitusalgatuste kaudu.

ARTIKKEL 11

Kaubandus ning vastutustundlik ärikäitumine ja tarneahela juhtimine

1. Lepinguosalised tunnistavad vastutustundliku ärikäitumise ja ettevõtja sotsiaalse vastutuse tavade, sealhulgas tarneahela vastutustundliku juhtimise tähtsust ning kaubanduse rolli selle eesmärgi taotlemisel.
2. Lõiget 1 silmas pidades teeb kumbki lepinguosaline järgmist:
 - a) edendab vastutustundlikku ärikäitumist ja ettevõtja sotsiaalset vastutust, sealhulgas tarneahela vastutustundlikku juhtimist, pakkudes toetavaid poliitikaraamistikke, mis ergutavad ettevõtjaid võtma kasutusele asjakohaseid tavasid;
 - b) toetab selliste asjakohaste rahvusvahelise õiguse aktide järgimist, rakendamist ja levitamist nagu Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) suunised hargmaistele ettevõtetele, 1977. aasta novembris Genfis vastu võetud ILO kolmepoolne deklaratsioon rahvusvaheliste ettevõtete ja sotsiaalpoliitika põhimõtete kohta, ÜRO algatus Global Compact ning ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtted, mille kinnitas ÜRO Inimõiguste Nõukogu oma 16. juuni 2011. aasta resolutsioonis 17/4.

3. Lepinguosalised tunnistavad rahvusvaheliste valdkondlike suuniste kasulikkust ettevõtja sotsiaalse vastutuse / vastutustundliku ärikäitumise valdkonnas ning edendavad sellega seotud ühistööd. Lepinguosalised rakendavad ka meetmeid, millega edendatakse OECD hoolsuskohustuse suuniste (mis käsitlevad konflikti- ja riskipiirkondadest pärit mineraalide vastutustundlikke tarneahelaid) ja nende täienduste kasutuselevõttu. FAO maailma toiduga kindlustatuse komitee liikmetena suurendavad lepinguosalised teadlikkust põllumajandusse ja toidusüsteemidesse tehtavate vastutustundlike investeeringute põhimõtetest ning vabatahtlikest suunistest maaomandi, kalavarude ja metsade vastutustundliku majandamise kohta riikliku toiduga kindlustatuse kontekstis.
4. Lepinguosalised teevad ühiselt jõupingutusi, et süvendada oma koostööd käesoleva artikliga hõlmatud küsimuste kaubandusaspektide valdkonnas kahepoolsel ja piirkondlikul tasandil ning asjakohastel juhtudel rahvusvahelistel foorumitel, muu hulgas teabe ja parimate tavade vahetamise ning teavitusalgatuste kaudu.

ARTIKKEL 12

Teaduslik ja tehniline teave

1. Kui lepinguosaline kehtestab või rakendab meetmeid, mille eesmärk on kaitsta keskkonda või töötingimusi ning mis võivad mõjutada kaubandust või investeeringuid, võtab ta arvesse kättesaadavat teaduslikku ja tehnilist teavet, asjakohaseid rahvusvahelisi standardeid, suuniseid ja soovitusi.
2. Kui täielik teaduslik kindlus puudub ja on oht tekitada keskkonnale või tööohutusele ja töötervishoiule tõsist või pöördumatut kahju, võib lepinguosaline võtta ettevaatusprintsipi kohaselt meetmeid sellise kahju ärahoidmiseks.

ARTIKKEL 13

Läbipaistvus

1. Selleks et tagada teadlikkus ning pakkuda huvitatud isikutele ja sidusrühmadele mõistlikke võimalusi seisukohtade esitamiseks, tagab kumbki lepinguosaline läbipaistvuse, kui ta töötab välja, jõustab ja rakendab
 - a) meetmed, mille eesmärk on kaitsta keskkonda või töötingimusi ja mis võivad mõjutada kaubandust või investeeringuid, või
 - b) kaubandus- või investeerimismeetmed, mis võivad mõjutada keskkonnakaitset või töötingimusi.
2. Kumbki lepinguosaline võtab nõuetekohaselt arvesse üldsuselt käesoleva lisaga seotud küsimustes saadud teateid ja arvamusi. Vajaduse korral võib ta teavitada sellistest teadetest ja arvamustest käesoleva lisa artikli 15 kohaselt moodustatud sisenõuanderühmi ning teise lepinguosalise poolt käesoleva lisa artikli 14 lõike 5 alusel määratud kontaktpunkti.

ARTIKKEL 14

Kaubanduse ja kestliku arengu erikomitee ning kontaktpunktid

1. Lepinguosalised moodustavad kaubanduse ja kestliku arengu erikomitee (edaspidi „kaubanduse ja kestliku arengu komitee“), mille tegevust reguleeritakse käesoleva lepingu VI osaga ja
 - a) mis tuleb kokku kord aastas või ühe lepinguosalise taotluse korral põhjendamatu viivitusega;
 - b) mille tööd juhivad ühiselt lepinguosaliste asjakohase tasandi esindajad ning
 - c) mis annab aru majanduspartnerluslepingu nõukogule.

2. Kaubanduse ja kestliku arengu komitee ülesanded on järgmised:
 - a) hõlbustada, jälgida ja kontrollida käesoleva lisa rakendamist;
 - b) täita käesoleva lepingu artiklis 18 osutatud ülesandeid;
 - c) aidata kaasa kõrgemate ametnike komitee tööle käesoleva lisaga hõlmatud küsimustes, sealhulgas seoses teemadega, mida arutatakse käesoleva lepingu artiklis 108 osutatud majanduspartnerluslepingu nõuandekomiteega;
 - d) arutada muid käesoleva lisaga seotud küsimusi vastavalt lepinguosaliste kokkuleppele.

3. Kaubanduse ja kestliku arengu komitee võib kehtestada oma kodukorra, ent kui seda ei tehta, kohaldatakse *mutatis mutandis* kõrgemate ametnike komitee kodukorda.
4. Kaubanduse ja kestliku arengu komitee avaldab pärast iga oma koosolekut aruande.
5. Kumbki lepinguosaline määrab käesoleva lepingu jõustumisel oma ametkonnas kontaktpunkti, et hõlbustada lepinguosaliste teabevahetust ja tegevuse koordineerimist kõigis käesoleva lisaga seotud küsimustes. Kumbki lepinguosaline teatab teisele lepinguosalisele oma kontaktpunkti kontaktandmed. Lepinguosalisel teavitavad üksteist viivitamata kõikidest kontaktandmete muudatustest.

ARTIKKEL 15

Sisenõuanderühmad

1. Kumbki lepinguosaline moodustab sisenõuanderühma või määrab selleks olemasoleva rühma ühe aasta jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest. Sisenõuanderühm nõustab asjaomast lepinguosalist käesoleva lepinguga hõlmatud küsimustes. See hõlmab sõltumatute kodanikuühiskonna organisatsioonide, sealhulgas majandus-, kestliku arengu, sotsiaal-, inimõiguste, keskkonna- ja muude küsimustega tegelevate valitsusväliste organisatsioonide, ettevõtjate ja tööandjate organisatsioonide ning ametiühingute tasakaalustatud esindatust. Käesoleva lepingu eri sätete rakendamise arutamiseks võib sisenõuanderühma kokku kutsuda eri koosseisudes.

2. Kumbki lepinguosaline kohtub oma sisenõuanderühmaga vähemalt kord aastas. Kumbki lepinguosaline võtab arvesse oma sisenõuanderühma seisukohti ja soovitusi käesoleva lepingu rakendamise kohta.
3. Selleks et suurendada üldsuse teadlikkust sisenõuanderühmadest, avaldab kumbki lepinguosaline oma sisenõuanderühmas osalevate organisatsioonide nimekirja ja sisenõuanderühma kontaktpunkti andmed.
4. Lepinguosalised edendavad oma sisenõuanderühmade vahelist suhtlust, sealhulgas nende osalust käesoleva lepingu artikli 108 kohaselt moodustatud majanduspartnerluslepingu nõuandekomitee istungitel.

ARTIKKEL 16

Vaidluste vältimine ja lahendamine

1. Lepinguosalised teevad dialoogi, konsultatsioonide, teabevahetuse ja koostöö kaudu kõik endast oleneva, et lahendada kõik käesoleva lisa kohaldamisega seotud erimeelsused.
2. Kui lepinguosaliste vahel tekib erimeelsus käesoleva lisa kohaldamise küsimuses, kasutavad lepinguosalisel ainult neid vaidluste lahendamise menetlusi, mis on sätestatud käesoleva lisa artiklites 17 ja 18.

ARTIKKEL 17

Konsultatsioonid ja vahendus

1. Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva lepingu artikleid 110 ja 111.
2. Konsultatsioonid korraldatakse kahekümne (20) päeva jooksul alates kuupäevast, mil lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, on taotluse kätte saanud, ja need loetakse lõppenuks üheksakümne (90) päeva jooksul alates taotluse kättesaamise kuupäevast, välja arvatud juhul, kui lepinguosalisel lepivad kokku konsultatsioonide jätkamises.
3. Kui konsultatsioonide raames käsitletakse sätteid, mis on seotud käesolevas lisa osutatud mitmepoolsete lepingute või juriidiliste dokumentidega, võtavad lepinguosalisel arvesse teavet, mis on saadud ILO või mitmepoolsete keskkonnalepingute alusel loodud asjaomastelt organisatsioonidelt või organitelt, et edendada lepinguosalistel ja nende organisatsioonide või organite töö sidusust. Vajaduse korral küsivad pooled sellistelt organisatsioonidelt või organitelt või muudelt sobilikuks peetavatelt ekspertidelt või organitelt nõu. Kumbki lepinguosaline võib vajaduse korral küsida käesoleva lisa artikli 15 kohaselt moodustatud sisenõuanderühmade arvamust või spetsialistide nõuandeid.
4. Kõik lepinguosalistel kokku lepitud lahendused tehakse üldsusele kättesaadavaks.

ARTIKKEL 18

Vaidluste lahendamine

1. Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva lepingu artikleid 112–115, artikli 116 lõikeid 1, 3, 4 ja 5, artikleid 119–124, artikli 125 lõikeid 2 ja 3 ning artikleid 126 ja 127.

2. Käesoleva lisa artikli 14 kohaselt moodustatud kaubanduse ja kestliku arengu komitee koostab hiljemalt kuus (6) kuud pärast käesoleva lepingu jõustumist nimekirja vähemalt viieteistkümnest (15) isikust, kes soovivad ja saavad tegutseda vahekohtunikuna käesoleva lisaga seotud vaidluste lahendamisel. Nimekiri koosneb kolmest osanimekirjast: kummagi lepinguosalise nimekiri isikutest, kes võivad tegutseda vahekohtunikuna, ning üks nimekiri isikutest, kes ei ole kummagi lepinguosalise kodanikud ning kes on valmis tegutsema vahekohtu eesistujana. Igasse osanimekirja kantakse vähemalt viis (5) isikut. Vastavalt töökorrale tagab kaubanduse ja kestliku arengu komitee nimekirja pideva vastavuse nimetatud tingimustele.
3. Vahekohtunikel peavad olema eriteadmised töö- või keskkonnaõiguse, käesolevas lisas käsitletavate küsimuste või rahvusvahelistest lepingutest tulenevate vaidluste lahendamise vallas. Vastavalt käesoleva lepingu artikli 125 lõikele 4 peavad nad olema sõltumatud, tegutsema enda nimel ega tohi vastu võtta juhtnööre üheltki organisatsioonilt või valitsuselt ega olla seotud ühegi lepinguosalise valitsusega ning nad peavad järgima tegevusjuhendit, mis on lisatud töökorrale, mille majanduspartnerluslepingu nõukogu võtab vastu kuue (6) kuu jooksul alates käesoleva lepingu jõustumisest.
4. Kui vahekohus moodustatakse käesoleva lepingu artiklis 113 sätestatud korras, valitakse vahekohtunikud käesoleva artikli lõikes 2 osutatud osanimekirjadesse kantud asjaomaste isikute hulgast.
5. Käesolevas lisas osutatud mitmepoolsete lepingute ja juriidiliste dokumentide järgimisega seotud küsimustes peaksid teave või eksperdiarvamus, mille vahekohus on käesoleva lepingu artikli 121 kohaselt küsinud, sisaldama teavet ja nõuandeid ILO-lt või mitmepoolsete keskkonnalepingute alusel asutatud asjaomastelt organitelt või organisatsioonidelt.

6. Lepinguosaline, kelle vastu kaebus esitati, teatab hiljemalt kakskümmend üks (21) päeva pärast vahekohtu otsuse esitamist oma käesoleva lisa artikli 15 kohaselt moodustatud sisenõuanderühmale käesoleva lepingu artikli 115 lõike 4 kohaselt võetud või kavandatud vastavuse tagamise meetmetest.
 7. Kaubanduse ja kestliku arengu komitee jälgib vastavuse tagamise meetmete rakendamist. Sisenõuanderühmad võivad esitada kaubanduse ja kestliku arengu komiteele selle kohta märkusi.
-

EUROOPA LIIDU JA KEENIA VABARIIGI
ÜHISDEKLARATSIOON
KÄESOLEVA LEPINGU ALUSEL TEHTAVA
MAJANDUS- JA ARENGUKOOSTÖÖ KOHTA

Ühelt poolt Euroopa Liit ja teiselt poolt Keenia Vabariik, (käesolevas ühisdeklaratsioonis edaspidi „lepinguosalised“) lepivad kokku, et käesoleva lepingu suhtes kohaldatakse järgmisi põhimõtteid ja menetlusi.

1. Lepinguosalised peavad käesoleva lepingu edukat rakendamist ning kaubandus- ja arengusuhete jätkamist väga oluliseks. Lepinguosaliste vahel on viljad suhted, mida on kavas käesoleva lepingu raames edasi arendada.
2. Lepinguosalised kinnitavad, et käesoleva lepingu V osa, milles käsitletakse majandus- ja arengukoostööd, tõlgendatakse ja kohaldatakse kooskõlas Cotonou lepingu või selle jätkulepinguga. Lepinguosalised lepivad kokku, et käesoleva lepingu V osa ja Cotonou lepingu või selle jätkulepingu sätetes esineva vastuolu korral on ülimuslikud Cotonou lepingu või selle jätkulepingu vastavad sätted. Nendega vastuolus olevaid sätteid ei kohaldata.

3. Lepinguosalised tunnustavad toetust, mida Euroopa Liidu paljude sektorite arendamiseks eraldab, ning kinnitavad veel kord oma pühendumust reeglitel põhinevale ja kestlikule arengule. Nende väärtuspõhise ja usaldusliku partnerluse eesmärk on soodustada kestlikku majanduskasvu ja inimväärset tööd kõigi jaoks ning edendada kaasavat rohepööret, milles keskendutakse digi-, kliima-, energia- ja transpordivaldkonnale ning mida toetatakse nii avalikust kui ka erasektorist arukate, puhaste ja turvaliste investeeringutega.
- a) Kooskõlas Busanis 1. detsembril 2011 sõlmitud ülemaailmse tõhusa arengukoostöö partnerluse põhimõtetega nõustuvad lepinguosalisel käesoleva lepingu rakendamiseks vajadust mööda kasutama ja toetama riiklikke või piirkondlikke toimimismehhanisme, fonde või vahendeid, mis on ette nähtud ressursside suunamiseks ja koordineerimiseks.
- b) Lepinguosalised tunnistavad, et käesoleva lepingu rakendamine võib kaasa tuua probleeme, sealhulgas selliseid, mis tulenevad tariifide vähendamise mõjust, ja et nendega tuleb tegeleda, kasutades selleks muu hulgas Euroopa Liidu majandus- ja arengukoostöö meetmeid. Seni lepivad lepinguosalisel kokku, et Euroopa Liidu konkreetset rahalist hüvitist ei anna ja lepinguosaliste vahel kompenseerivat raamistikku ei kohaldata. Keenia Vabariigi taotlusel võidakse see punkt siiski majanduspartnerluslepingu nõukogus läbi vaadata.

- c) Lepinguosalised lepidavad kokku, et käesolevas lepingus ja selle lisades sisalduvat maatriksit ja sihttasemeid käsitlevaid sätteid ei kohaldata. Samas lepidavad lepinguosalised kokku, et maatriksit või selle osi võib siiski kohaldada või laenata ulatuses, mis vastab lepinguosaliste endi investeerimisprioriteetidele ja sihttasemetele.
- d) Lepinguosalised lepidavad kokku, et nende vahel ei kohaldata majanduspartnerluslepingu fondiga seotud sätteid, sealhulgas fondi asutamist ja haldamist käsitlevaid sätteid.
- e) Lepinguosalised lepidavad kokku, et käesolev leping, sealhulgas selle viited Euroopa Liidu eelarvele, Euroopa Arengufondile ja Cotonou lepingule või selle jätkulepingule, ei too kummalegi lepinguosalisele kaasa finantskohustusi.
-

PUBLIC

PROTOKOLL nr 1
VASTASTIKUSE HALDUSABI KOHTA
TOLLIKÜSIMUSTES

ARTIKKEL 1

Mõisted

Käesolevas protokollis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „kaubad“ – kõik harmoneeritud süsteemi kohaldamisalasse jäävad kaubad olenemata käesoleva lepingu kohaldamisalast;
- b) „tollialased õigusaktid“ – lepinguosalise territooriumidel kohaldatavad õigusnormid, millega reguleeritakse kaupade importi, ekspordi ja transiiti ning nende suunamist muudele tolliprotseduuridele, sealhulgas keelustamis-, piiramis- ja kontrollimeetmed;
- c) „taotluse esitanud asutus“ – pädev haldusasutus, kelle lepinguosaline on käesoleva protokolliga rakendamiseks määranud ja kes taotleb käesoleva protokolliga alusel abi;
- d) „taotluse saanud asutus“ – pädev haldusasutus, kelle lepinguosaline on käesoleva protokolliga rakendamiseks määranud ja kes on saanud käesoleva protokolliga alusel abitaotluse;
- e) „isikuandmed“ – igasugune teave kindlaks tehtud või kindlaks tehtava isiku kohta;
- f) „tollialaseid õigusakte rikkuv toiming“ – igasugune tollialaste õigusaktide rikkumine või nende rikkumise katse.

ARTIKKEL 2

Kohaldamisala

1. Lepinguosalised abistavad teineteist oma pädevuse piires ning käesoleva protokolliga ettenähtud viisil ja tingimustel, et tagada tollialaste õigusaktide nõuetekohane rakendamine, eelkõige nimetatud tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingute ennetamise, uurimise ja tõkestamise kaudu.
2. Käesoleva protokolliga ette nähtud abistamises osalevad kõik lepinguosaliste haldusasutused, kes on pädevad käesolevat protokolliga kohaldama. See ei piira selliste normide kohaldamist, millega reguleeritakse vastastikust abi kriminaalasjades. Samuti ei kehti see sellise teabe kohta, mis on saadud kohtuorganite taotlusel kasutatud volituste abil, kui need organid ei ole andnud sellise teabe edastamiseks eelnevat luba.
3. Käesolev protokoll ei hõlma tollimaksude, maksude ega rahatrahvide sissenõudmismenetluste vallas antavat abi.

ARTIKKEL 3

Abistamine taotluse korral

1. Taotluse esitanud asutuse palvel esitab taotluse saanud asutus kogu asjakohase teabe, mis aitab taotluse esitanud asutusel tagada tollialaste õigusaktide nõuetekohase kohaldamise, sealhulgas teabe, mis käsitleb täheldatud või kavandatavaid toiminguid, millega rikutakse neid õigusakte või võidakse neid rikkuda.
2. Taotluse esitanud asutuse palvel teatab taotluse saanud asutus talle,
 - a) kas lepinguosalise territooriumilt eksporditud kaubad on teise lepinguosalise territooriumile imporditud seaduslikult, täpsustades võimaluse korral kaupade suhtes kohaldatud tolliprotseduuri;
 - b) kas lepinguosalise territooriumile imporditud kaubad on teise lepinguosalise territooriumilt eksporditud seaduslikult, täpsustades võimaluse korral kaupade suhtes kohaldatud tolliprotseduuri.
3. Taotluse esitanud asutuse palvel võtab taotluse saanud asutus tema suhtes kehtivate õigusnormide raames vajalikke meetmeid, et tagada erijärelevalve
 - a) selliste füüsiliste ja juriidiliste isikute üle, kellest on põhjust arvata, et nad on või on olnud seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingutega;

- b) selliste paikade üle, kuhu on kogutud või võidakse koguda kaupu viisil, mis annab alust arvata, et nimetatud kaupu kavatsetakse kasutada tollialaseid õigusakte rikkuvates toimingutes;
- c) selliste kaupade üle, mida transporditakse või võidakse transportida viisil, mis annab alust arvata, et need on ette nähtud kasutamiseks tollialaseid õigusakte rikkuvateks toiminguteks, ning
- d) selliste transpordivahendite üle, mida kasutatakse või võidakse kasutada viisil, mis annab alust arvata, et need on ette nähtud kasutamiseks tollialaseid õigusakte rikkuvateks toiminguteks.

ARTIKKEL 4

Abistamine omal algatusel

Lepinguosalised abistavad teineteist omal algatusel ning kooskõlas oma õigusnormidega, kui nad peavad seda tollialaste õigusaktide nõuetekohase kohaldamise huvides vajalikuks; eelkõige esitavad nad kogutud teavet järgneva kohta:

- a) toimingud, mis rikuvad või tunduvad rikkuvat tollialaseid õigusakte ja võivad teisele lepinguosalisele huvi pakkuda;
- b) uued viisid või meetodid tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingute tegemiseks;
- c) kaubad, mis on teadaolevalt tollialaste õigusaktide rikkumise objektid;

- d) füüsilised ja juriidilised isikud, kellest on põhjust arvata, et nad on või on olnud seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate toimingutega, ning
- e) transpordivahendid, millest on alust arvata, et neid on kasutatud, kasutatakse või võidakse kasutada tollialaseid õigusakte rikkuvateks toiminguteks.

ARTIKKEL 5

Dokumentide edastamine ja teavitamine

1. Taotluse esitanud asutuse palvel võtab taotluse saanud asutus enda suhtes kohaldatavate õigus- või haldusnormide kohaselt kõik vajalikud meetmed, et
 - a) edastada kõik taotluse esitanud asutuselt saadud ja käesoleva protokolliga reguleerimisalasse kuuluvad dokumendid oma territooriumil tegutsevale või seal asutatud adreessile, ja vajaduse korral
 - b) teatada kõikidest taotluse esitanud asutuselt pärit ja käesoleva protokolliga reguleerimisalasse kuuluvatest otsustest oma territooriumil tegutsevale või seal asutatud adreessile.
2. Taotlused dokumentide ja teadete edastamiseks või otsuste teatavakstegemiseks koostatakse kirjalikult taotluse saanud asutuse asjaajamiskeeles või sellele asutusele vastuvõetavas keeles.

ARTIKKEL 6

Abitaotluse sisu ja vorm

1. Käesoleva protokolliga kohased taotlused tehakse kirjalikult. Taotlusele lisatakse selle täitmiseks vajalikud dokumendid. Kui tegemist on pakilise olukorraga, võib vastu võtta ka suulisi taotlusi, kuid need tuleb viivitamata kirjalikult kinnitada. Taotlusi võib edastada ka elektrooniliselt.
2. Lõike 1 kohased taotlused peavad sisaldama järgmisi andmeid:
 - a) taotluse esitanud asutuse nimetus;
 - b) taotletav meede;
 - c) taotluse põhjus ja eesmärk;
 - d) asjakohased õigus- või haldusnormid ja muud õiguslikud asjaolud;
 - e) võimalikult täpsed ja terviklikud andmed uuritavate füüsiliste või juriidiliste isikute kohta ning
 - f) asjakohaste faktide ja juba tehtud uurimiste kokkuvõte.

3. Taotlus tuleb esitada taotluse saanud asutuse asjaajamiskeeles või sellele asutusele vastuvõetavas keeles. Seda nõuet ei kohaldata dokumentide suhtes, mis lisatakse lõike 1 alusel esitatud taotlusele.
4. Kui taotlus ei vasta eespool loetletud vorminõuetele, võib nõuda selle parandamist või täiendamist; vahepeal võib rakendada ettevaatusabinõusid.

ARTIKKEL 7

Taotluste täitmine

1. Abitaotluse täitmiseks toimib taotluse saanud asutus oma pädevuse ja võimaluste piires nii, nagu ta toimiks enda nimel või sellesama lepinguosalise muude ametiasutuste taotlusel: ta esitab olemasolevat teavet, teeb vajalikke uurimisi või korraldab nende tegemist. Käesolevat sätet kohaldatakse ka kõigi muude asutuste suhtes, kellele taotluse saanud asutus on taotluse adresseerinud juhul, kui ta ei saa ise tegutseda.
2. Abitaotlusi täidetakse kooskõlas taotluse saanud lepinguosalise õigus- või haldusnormidega.

3. Ühe lepinguosalise nõuetekohaselt volitatud ametnikud võivad teise lepinguosalise nõusolekul ja viimase kehtestatud tingimustel
 - a) hankida taotluse saanud asutuselt või muult asjaomaselt lõikele 1 vastavalt asutuselt kohapeal teavet, mis on seotud tollialaseid õigusakte rikkuvate või rikkuda võivate toimingutega ja mida taotluse esitanud asutus vajab käesoleva protokolliga rakendamiseks;
 - b) viibida viimase territooriumil tehtavate uurimiste juures.

ARTIKKEL 8

Teabeedastuse vorm

1. Taotluse saanud asutus teeb uurimiste tulemused taotluse esitanud asutusele kirjalikult teatavaks ning lisab asjaomased dokumendid, tõestatud koopiad ja muu materjali.
2. Taotluse korral võib esitada lõikes 1 osutatud teabe elektrooniliselt.
3. Originaaldokumendid esitatakse üksnes siis, kui seda nõutakse, ja juhul, kui tõestatud koopiast ei piisa. Need dokumendid tagastatakse esimesel võimalusel.

ARTIKKEL 9

Erandid abistamiskohustusest

1. Abi andmisest võib keelduda või selle andmise võib siduda teatavate tingimuste ja nõuetega, kui asjaomane lepinguosaline leiab, et käesoleva protokolli kohane abi
 - a) võib kahjustada käesoleva protokolli kohase abitaotluse saanud Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigi või ELi liikmesriigi suveräänsust või
 - b) võib ohustada avalikku korda, julgeolekut või muid olulisi huve, eelkõige artikli 10 lõikes 2 nimetatud juhtudel, või
 - c) rikub tööstus-, äri- või ametisaladust.
2. Taotluse saanud asutus võib abi osutamise edasi lükata põhjendusel, et see takistab käimasolevat uurimist, süüdistuse esitamist või kohtumenetlust. Sel juhul konsulteerib taotluse saanud asutus taotluse esitanud asutusega, et teha kindlaks, kas abi on võimalik anda selliste tingimuste ja nõuete alusel, mida taotluse saanud asutus vajalikuks peab.
3. Kui taotluse esitanud asutus palub abi, mida ta ise ei suudaks taotluse korral anda, viitab ta sellele asjaolule oma taotluses. Sel juhul otsustab taotluse saanud asutus, kuidas taotlusele vastata.

4. Lõigetes 1 ja 2 nimetatud juhtudel tuleb taotluse saanud asutuse otsus ja selle põhjendused taotluse esitanud asutusele teatavaks teha põhjendamatute viivitusteta.

ARTIKKEL 10

Teabevahetus ja konfidentsiaalsus

1. Igasugune käesoleva protokolliga kohaselt mis tahes kujul edastatud teave on salajane või piiratud kasutusega, olenevalt kummagi lepinguosalise kehtivatest normidest. Sellise teabe suhtes kehtib ametisadaluse hoidmise kohustus ja kaitse, mis laieneb samalaadsetele andmetele vastavalt vastuvõtva lepinguosalise asjakohastele õigusaktidele ja ELi puhul vastavatele ELi asutuste suhtes kohaldatavatele sätetele¹.
2. Isikuandmeid võib vahetada üksnes siis, kui vastuvõttev lepinguosaline kohustub neid andmeid kaitsma vähemalt nii, nagu samal juhul teeks seda edastav lepinguosaline. Selleks edastavad lepinguosalised teineteisele teabe oma kohaldatavate õigusnormide ja -sätete kohta.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 8, 12.1.2001, lk 1).

3. Käesoleva protokolliga alusel saadud teabe kasutamist tollialaste õigusaktide rikkumise suhtes algatatud kohtu- või haldusmenetluses peetakse käesoleva protokolliga eesmärkide kohaseks. Seepärast võivad lepinguosalisel kasutada käesoleva protokolliga sätete kohaselt saadud teavet ja uuritud dokumente tõenditena oma tõendusmaterjalides, aruannetes ja ütlustes ning kohtumenetlustes ja süüdistuste esitamisel. Teabe esitanud või nimetatud dokumendid kättesaadavaks teinud pädevale asutusele antakse sellisest teabe ja dokumentide kasutusest teada.
4. Saadud teavet kasutatakse üksnes käesoleva protokolliga eesmärkide kohaselt. Kui üks lepinguosaline soovib kasutada seda teavet muul otstarbel, peab tal selleks olema teabe andnud asutuse eelnev kirjalik nõusolek. Teabe sellise kasutamise suhtes kehtivad nimetatud asutuse seatud piirangud.

ARTIKKEL 11

Ekspertid ja tunnistajad

Taotluse saanud asutuse ametnikul võib lubada talle antud volituste piires esineda eksperdi või tunnistajana kohtu- või haldusmenetluses, mis käsitleb käesoleva protokolliga hõlmatud küsimusi, ja esitada menetluses vajalikke esemeid, dokumente või nende tõestatud koopiaid. Kohtus või haldusasutuses esinemise taotluses tuleb täpselt nimetada, millises asutuses ametiisik peab esinema ning millistes küsimustes ja millise ametikoha või kvalifikatsiooni tõttu seda ametiisikut küsitatakse.

ARTIKKEL 12

Abistamiskulud

Lepinguosalised loobuvad kõikidest vastastikustest nõuetest, mis on seotud käesolevast protokollist tulenevate kulutuste hüvitamisega, välja arvatud asjaoludest sõltuvalt kulutused ekspertidele ja tunnistajatele ning sellistele tõlkidele ja tõlkijatele, kes ei ole avalikud teenistujad.

ARTIKKEL 13

Rakendamine

1. Käesoleva protokolliga rakendamise eest vastutavad ühelt poolt Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigi/partnerriikide tolliasutused ning teiselt poolt Euroopa Komisjoni pädevad talitused ning asjakohasel juhul ELi liikmesriikide tolliasutused. Nemad otsustavad kõigi käesoleva protokolliga kohaldamiseks vajalike praktiliste meetmete ja korralduste üle ning järgivad kehtivaid norme, eelkõige neid, mis puudutavad andmekaitset.
2. Lepinguosalised peavad teineteisega nõu ja teatavad seejärel teineteisele üksikasjalikest rakenduseeskirjadest, mille nad on käesoleva protokolliga sätete kohaselt vastu võtnud.

ARTIKKEL 14

Muudatused

Lepinguosalised võivad soovitada pädevatele asutustele muudatusi, mida nende arvates on käesolevasse protokollu vaja teha.

ARTIKKEL 15

Lõppsätted

1. Käesolev protokoll mitte ei piira, vaid hoopis täiendab muid vastastikuse haldusabi lepinguid, mis on lepinguosaliste vahel sõlmitud või võidakse nende vahel sõlmida, ega välista ulatuslikuma vastastikuse abi andmist selliste lepingute alusel.
2. Käesoleva protokollu sätted ei mõjuta lepinguosaliste kohustusi, mis tulenevad muudest rahvusvahelistest lepingutest või konventsioonidest.
3. Käesoleva protokollu sätted ei mõjuta Euroopa Komisjoni pädevate talituste ja ELi liikmesriikide tolliasutuste vahelist teabevahetust käsitlevate ELi sätete kohaldamist kogu teabe puhul, mis on saadud käesoleva protokollu alusel ning mis võib ELile huvi pakkuda.

4. Käesoleva protokollisätet ei mõjuta Ida-Aafrika Ühenduse pädevate organite ja Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigi/partnerriikide tolliasutuste vahelist teabevahetust käsitlevate Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigi/partnerriikide sätete kohaldamist kogu teabe puhul, mis on saadud käesoleva protokollis alusel ning mis võib Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigile/partnerriikidele huvi pakkuda.
5. Olenemata lõikest 1 on käesoleva protokollisätet üliluslikud selliste kahepoolsete vastastikuse abi lepingute suhtes, mis on sõlmitud või mis sõlmitakse mõne ELi liikmesriigi ja mõne Ida-Aafrika Ühenduse partnerriigi vahel, juhul kui nende lepingute sätet ei ole kooskõlas käesoleva protokollisätetega.
6. Käesoleva protokollis kohaldamisega seotud küsimused lahendatakse lepinguosaliste vahel peetavate konsultatsioonide käigus tolliprotseduuride ja kaubanduse lihtsustamise erikomitees.

EUROOPA LIIDU JA KEENIA VABARIIGI
ÜHISAVALDUS PÄRITOLUREEGLITE KOHTA

Ühelt poolt Euroopa Liit ja teiselt poolt Keenia Vabariik, käesolevas ühisavalduses (edaspidi „lepinguosalised“),

TULETADES MEELDE oma ühiseid väärtusi ning tugevaid kultuurilisi, poliitilisi, majandus- ja koostöösidemeid, mis neid ühendavad,

TULETADES MEELDE Cotonou lepingut ja selle jätkulepingut

TULETADES MEELDE Arushas 30. novembril 1999 alla kirjutatud lepingut, millega asutati Ida-Aafrika Ühendus, ja selle protokollid Ida-Aafrika Ühenduse tolliliidu loomise kohta,

TULETADES MEELDE ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse vahelist majanduspartnerluslepingut,

KINNITADES VEEL KORD oma kindlat tahet süvendada koostööd ühist huvi pakkuvates kahepoolsetes, piirkondlikes ja üleilmsetes küsimustes,

kinnitavad käesoleva lepingu artikli 9 teksti päritolureeglite kohta ja lepivad kokku, et käesoleva lepingu artikli 9 lõike 2 kohaselt vastu võetava tulevase protokolliga aluseks on ELi ja Ida-Aafrika Ühenduse majanduspartnerluslepingule lisatud päritolureegleid käsitlev protokoll ja selle struktuur mõningate piiratud kohandustega, mis on vajalikud eelkõige selleks, et võtta arvesse käesoleva lepingu kahepoolset laadi. Kumbki lepinguosaline võib esitada selliste kohanduste tegemiseks asjakohaseid ettepanekuid, pidades silmas kõnealuse protokolliga tulevast piirkondlikku mõõdet. Seni, kuni lepinguosalisel on päritolureegleid käsitleva protokolliga vastu võtnud, ja vastavalt käesoleva lepingu artikli 9 lõikele 1 kohaldab kumbki lepinguosaline importiva lepinguosalise kohaldatava õigusena Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2016/1076¹ (turulepääsu määrus) sätestatud päritolureegleid. Lepinguosalised võtavad käesoleva lepingu artikli 9 lõike 2 kohase, nii Euroopa Liidu ekspordi kui ka Keenia Vabariigi ekspordi hõlmava päritolureegleid käsitleva protokolliga vastu võimalikult kiiresti pärast käesoleva lepingu jõustumist. Arutelud sellise protokolliga üle algavad viivitamata.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta määrus (EL) 2016/1076, millega teatavatest Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani (AKV) piirkonna riikide rühma riikidest pärit toodetele kohaldatakse korda, mis on sätestatud lepingutes, millega või mille tulemusel luuakse majanduspartnerlus (uuesti sõnastatud) (ELT L 185, 8.7.2016, lk 1).

EUROOPA LIIDU JA KEENIA VABARIIGI
ÜHISAVALDUS
KAUBANDUSE JA KESTLIKU ARENGU KOHTA

Ühelt poolt Euroopa Liit ja teiselt poolt Keenia Vabariik, (käsiolevas ühisavalduses edaspidi „lepinguosalistes“),

MEENUTADES oma ühiseid väärtusi ning tugevaid kultuurilisi, poliitilisi, majandus- ja koostöösidemeid, mis neid ühendavad,

MEENUTADES Cotonou lepingut ja selle jätkulepingut,

MEENUTADES Arushas 30. novembril 1999 alla kirjutatud lepingut, millega asutati Ida-Aafrika Ühendus (East African Community – EAC), ja selle protokollil Ida-Aafrika Ühenduse tolliliidu loomise kohta,

MEENUTADES ELi ja EAC vahelist majanduspartnerluslepingut,

KINNITADES VEEL KORD oma kindlat tahet süvendada koostööd ühist huvi pakkuvates kahepoolsetes, piirkondlikes ja üleilmsetes küsimustes,

OLLES KINDLALT OTSUSTANUD tagada, et käsiolev leping soodustaks kestlikkust, nii et majanduskasv käiks käsikäes inimväärse töö, kliima ja keskkonna kaitsega, ning pidada seejuures täielikult kinni lepinguosalistes ühistest väärtustest ja prioriteetidest, sealhulgas toetada rohepööret ning edendada vastutustundlikke ja kestlikke väärtusahelaid,

kohustuvad lähtuvalt käesoleva lepingu artiklist 3 uurima esialgse läbivaatamisperioodi ajal täiendavalt võimalust tugevdada vastastikuseid mehhanisme kaubanduse ja kestliku arengu valdkonnas võetud kohustuste tõhusaks rakendamiseks ja kohaldamiseks. Sellise uurimise raames, mis aitab edendada nõuete vastastikust täitmist, võib rakendada tegevuskavasid, anda finants- ja tehnilist abi ning soodustada osaluspõhiseid lähenemisviise, aga ka võimalusi lahendada kokkulepitud kohustuste täitmisel tekkida võivaid erimeelsusi.
